

BROEN

KATOLSK KIRKEBLAD NR. 3 - 2004

Grunnet en teknisk svikt ved adresseringsmaskinen hos trykkeriet, er hele opplaget av Broen nr. 3 blitt sendt ut med feil navn i forhold til adressene. Selv om en del på tross av dette har mottatt Broen, sendes bladet ut på nytt.

Broen og trykkeriet beklager det inntrufne og ber om forståelse hos de som eventuelt mottar bladet to ganger.

Våre menigheter:

Vår Frue menighet i Ålesund

s. 3

15 år siden:

Pave Johannes Paul II i Norge

s. 4

Dokument fra Vatikanet:

Til felts mot liturgiske misbruk

s. 8

Bokomtale i dybden:

Da Vinci koden

s. 10

Fra Kirkens skattkammer:

Katolske privatåpenbaringer

s. 12

Statistikk:

Den Katolske Kirke i Norge

s. 16

Olsok 2004:

Program i Trondheim Stift

s. 6

Førstekommunion i St. Olav katolske Domkirke – Oslo 23. mai

Kirken i harelabbens vold

I Norge er over 93 prosent av befolkningen ført som medlem enten Den norske kirke eller i et annet trossamfunn. Det er bare syv prosent som står utenfor et trossamfunn (og mange av dem av ren uvitenhet (innvandrede buddhister, hinduer, katolikker, osv. som er ukjent med norske ordninger, og derfor er uregistrerte).

Man skulle altså tro at innsikt, ferdigheter og handlingsvilje for trossamfunnenes tarv skulle være høyt utviklet fra det offentlige side. Men en rekke begivenheter det siste året kan tyde på at dette ikke er slik.

I dette Broen nevner vi to slike hendelser. Det offentlige nei til å likebehandle Oslo Katolske Bispedømme med lutherske trossamfunn når det gjelder tilskudd, og Skattedirektoratets brudd med fødselsforskriften. Tidligere har vi kommentert den ekstrabyrden trossamfunn utenfor Den norske kirke får når de innen 2005 – på rekordtid – må innhente medlemmenes personnummer. Ellers får de ikke de lovfestede tilskudd. Vi husker også fjorårets hastvedtak i Stortinget, med en lovendring som tvinger gifteglade til å love en «beredskap til skilsmisse»-løfte før de kan inngå ekteskap anerkjent i Kongeriket Norge. (Regjering og Storting har uttrykt vilje til å snu, men ennå er ikke det skjedd.) Fra oktober 2004 mister trossamfunn retten til å foreta prøvingen av ekteskapsvilkår; for katolikker vil dette føre til ytterligere papirmølle,

trass i alle gode hensikter.

Hva skyldes dette? Det finnes neppe en fellesnevner, men minst to faktorer synes å gjøre seg gjeldende på hver sin måte i forhold til flere av de nevnte eksemplene.

For det første: Det synes som om noen offentlige instanser ikke tar medlemmer i trossamfunn særlig høytydelig, eller mangler personell med nødvendig innsikt i tros livet og i trossamfunnenes virkelighet. Som i tilfellet fødselsforskriften: Man har nylig stanstet varsling om nyfødte barn til det/de trossamfunn foreldrene tilhører. Lovstridig, og antagelig mest for å spare noen kroner til porto. Skattedirektoratet henviser til et brev fra Datatilsynet – men det går verken direkte eller indirekte inn for at den aktuelle bestemmelsen oppheves. Tilfellet personnummersaken er også illustrerende. Hvis alle trossamfunn på underfullt vis kunne trylle frem personnummer til sine medlemmer, ville tiltaket antagelig være til trossamfunnenes egen fordel. Staten signaliserte klart at merkostnader til innsamling av opplysningene skulle dekkes av det offentlige, og ordningen skulle ikke tre i kraft før oppgraderingen var skjedd. Så langt er dette bare fagre ord.

For det andre: Noen gang går det for raskt! Velmenende politikere vil «skjære igjennom», komme med «strakstiltak», uten at noen har hatt tid til å tenke gjennom konsekvensene.

Innføring

gen av skilsmisseklausulen ifjor er et eksempel: Politikerne viste manglende evne til å se at tilsynelatende små endringer kan ha utilsiktede negative effekter for de som ikke skulle rammes. Ingen av våre folkevalgte husket «evig din» og kastet seg på stoppknappen.

Om endringene i lovverk mest skyldes bornert neglisjering eller bare hastverk hos beslutningstakere som mangler bevissthet om den positive kraft som ligger i trossamfunnenes virke, og forståelse av deres rettigheter, er vanskelig å si. Religion er blitt noe man tenker uklart om, om i det hele – som om tallene nevnt innledningsvis (93 mot 7 prosent) hadde vært motsatte. Endringene i lovverk skjer nå så raskt og ukoordinert at man må ha øyne og ører åpne: Henger vi ikke med og blåser i fløyta i rett tid, kan vi fort bli skadelidende.

Til slutt: Tilskuddsdiskrimineringen. Her dreier det seg ikke om plutselig endring av lov eller forskrift, og slik er saken annerledes. Men den reiser andre spørsmål: Betraktes tilskudd til trossamfunn på linje med kunstinnkjøp til rådhuset? Der er det rom for smak og behag, og favorisering av lokale kunstnere. Internasjonale konvensjoner om ikkediskriminering og forvaltningsregler om likebehandling gjelder naturligvis ikke der subjektiv smak inngår som beslutningskriterium. Men det skal da ikke være slik i Statens forhold til religionene?

BROEN - Katolsk kirkeblad hvori opptatt «Klippen» (Midt-Norge, 1950-78) og «Stella Maris» (Nord-Norge, 1950-68)

Utgis av:
Norsk Katolsk Bispedømme, Nr. 3, 2004
Årgang 45. ISSN 0804-9297

Oslo Katolske Bispedømme
Tlf.: 23 21 95 00
Trondheim Stift Tlf.: 73 52 77 05
Tromsø Stift Tlf.: 77 68 56 04

Adresse:
Akersveien 5, 0177 Oslo
Faks: 23 21 95 01
E-post: broen@katolsk.no
WWW: www.katolsk.no/broen

Redaktør:
Fader Claes Tande (CT)

Korrespondent Nord-Norge:
Thomas Sivertsen (TS), Tlf.: 75 56 34 81

Midt-Norge-kontakt:
Stiftskontoret Tlf.: 73 52 77 05, Faks: 73 52 87 90

Redaksjonssekretær:
Kristine Dingstad (KD)
Tlf.: 23 21 95 37

Medarbeidere:
Diakon Gunnar Wicklund-Hansen (GWH),
Per Einar Odden (PEO),
Heidi Haugros Øyma (HHØ)
Sr. Anne Bente Hadland OP (ABH)

Layout: Peter Bjerke
Tlf.: 23 219 547

Trykk: JMS Mediasystem AS
Tlf.: 22 63 64 00

Opplag: 17.500

Forsidebilde:
Førstekommunionsbarn i St. Olav
menighet - mai 2004. Foto: PB

Broen takker!

I perioden 9. mars til 7. mai 2004 mottok vi 171 gaver på til sammen 37.075 kroner. Hittil i år har vi mottatt 493 gaver på til sammen kr. 100.010.-

Vår Frue menighet – Ålesund

Våre
menigheter

Katolikkene som før 1954 bodde på Sunnmøre, sognet til St. Sunniva menighet i Molde. Prestene besøkte dem og feiret den hellige messe i deres hjem. I Ålesund møttes de etter avtale hos den ene eller andre av trosfellene. Med det ble slutt på denne "ambulerende kirke" innenfor byområdet i 1954.

Gunnar og Maria Aase stilte et rom i sitt hus til rådighet, og dette tjente som permanent kapell inntil ønsket om egen kirke gikk i oppfyllelse. Etersom antallet katolikker økte, ble det lille kapellet fort for trangt.

Biskop Johannes Rūth anmodet pater Romuald Hallauer, daværende sogneprest (i Molde), om å se etter en tomt for bygging av kirke, prestegård og menighetslokale. Som på den andre stasjonen som var opprettet, tenkte man også her på muligheten for søstre som kunne virke til støtte for presten og menigheten.

Flere utlyste eiendommer ble gransket til dette formål – uten resultat. I slutten av 1957 fikk p. Hallauer høre at en viss Peter Julius Sandvig ville selge sitt hus og sin tomt. Eiendommen ligger ved Nørvasundet, ca. 4 km fra byens sentrum, i Borgund kommune. Man tok kontakt med Sandvig, og 12. april 1958 undertegnet Sandvig og biskop Rūth kjøpekontrakten.

Man bestemte at våningshuset skulle innredes som sykehjem. I august samme år flyttet St. Karl Borromeussøstrene inn, først moder Felix med to medsøstre. Huset fikk navnet "Mariaheimen", og det ble en kjærkommen avlastning for fylkessykehuset. Etter istandsetting av huset, flyttet de første pasientene inn i begynnelsen av 1960. Mariaheimen fikk snart et godt ry, siden pasientene trivdes så godt. I

elleve år har St. Karl Borromeussøstrene virket velsignelsesrikt på Mariaheimen, som ble et kjent navn i by og bygd. Men etter påbud fra myndighetene måtte det stenges som sykehjem i juli 1971. Senere forlot søstrene stedet, unntatt sr. Ruth van der Zande. Hun forlot Ålesund i mars 1990.

Tilbake til byggingen av kirken, prestegården og menighetslokalet. Den 25. august 1959 ble arbeidskontrakten undertegnet. Samme dag ble det første spadetak foretatt ved pater Matthias Scherf, som var sogneprest for den nye menighet, utnevnt av biskopen den 16. januar 1959. Med utnevnelsen av p. Scherf som sogneprest, kan den 16. januar 1959 betegnes som grunnleggelsesdag for Vår Frue menighet. Den 20. mai 1959 skrev sognepresten i Molde ut 45 medlemmer som "trådt over til den katolske menighet i Ålesund".

Med pinsefesten, 5. juni 1960, kom den historiske dagen for den nye menighet. Biskop Rūth foretok den høytidelige innvielse av en fullsatt Vår Frue kirke. Kirkens navn ble fastsatt med bakgrunn i at det i Middelalderen var Mariakirke på andre siden av Nørvasundet i Borgundgavlen. Innvielsesdagen hadde menigheten 40 medlemmer.

Siden opprettelsen av menigheten er antall medlemmer steget til 639 pr. 1. januar 2004, av 42 nasjonaliteter, og den dekker 17 kommuner på Sunnmøre i Møre og Romsdal. Kirken har høymesse hver søndag og på høytider, og trivelig kirkekaffe der alle er

hjertelig velkomne! En gang i måneden feires det messe også andre steder, noe våre trosfeller som bor langt fra kirken, og som er avhengige av ferger, setter stor pris på. Den månedlige katekesen, med familiegudstjeneste, er en viktig oppgave. Barna og ungdommene er inndelt i fire grupper – den første for førstekommunionsbarna og den siste for konfirmantene. Ministrantgruppen på seks barn er liten, men trofast og ivrig.

Menighetsrådet møtes månedlig eller etter behov. Mariaforeningen holder møte en gang i måneden med messe og seniortreff. Medlemmene holder sammen i tykt og tynt og gir en god økonomisk støtte til prosjekter i menigheten. Caritasgruppen besøker og hjelper menighetens eldre og enslige, vasker kirken og støtter økonomisk et prosjekt i utlandet hvert år. Lektorgruppen tar ansvaret for de liturgiske lesningene og forbønnene i høymessen. Menigheten har en kirkelig assistent som holder "Gudstjeneste uten prest" når sognepresten er fraværende.

*P. Johannes Vu Manh Hùng
(Delvist bygget på pater Matthias Scherfs menighetskrønike)*

15 år siden

pave Johannes Paul IIs pastoralreise til Norge

Pave Johannes Paul II og kong Olav V hilser folket fra slottsbalkongen.

Gjennom Kirkens historie har katolikker som ønsket å se paven i all hovedsak måttet reise til Roma. Pave Johannes Paul II har i sitt pontifikat forandret dette bildet, gjennom sine rekordmange pastorale reiser til alle verdens hjørner. Og i juni 1989, for ganske nøyaktig 15 år siden, var det Norge og Nordens tur til å få besøk – en reise paven selv kalte en "pilegrimsreise".

Allerede tidlig på 1980-tallet ble det i norske medier spekulert på hvorvidt pave Johannes Paul II ville foreta en pastoral reise til Norge. Meningene om et eventuelt pavebesøk var delte, også blant katolikker: Var tiden moden for dette – både praktisk og økumenisk sett?

I 1987 tok Den nordiske Bispekonferanse initiativ til å invitere Den Hellige Far til Norden. Svaret var positivt, og Bispekonferansen sendte ut følgende nyhetsmelding:

"Den Nordiske Bispekonferanses medlemmer tror og håper at Pavens personlige nærvær i de enkelte stift vil kunne hjelpe mange til religiøs besinnelse og fornyelse, men også i videre sammenheng at besøket kan bli en betydelig oppmuntring til fortsatt streben etter kristnes enhet."

Biskop John Willem Gran ble utnevnt som koordinator for hele Nordenbesøket, og et stort forberedelsesarbeid begynte.

Oslo

Kl. 11.45 den 1. juni 1989 landet Den Hellige Far på Fornebu og ble mottatt av blant annet statsminister Gro Harlem Brundtland, den apostoliske nuntius til de nordiske land og de katolske biskoper i Norden.

Senere på formiddagen ble paven mottatt av kong Olav V på slottet. Kongen hadde selv tatt initiativ til at hoffet stilte i gallauniform, til tross for at besøket ikke hadde status som statsbesøk. Historisk er også bildet av pave Johannes Paul II og kong Olav på slottsbalkongen, der de hilste de fremmøtte.

Samme kveld var det samlet ca. 18.000 mennesker til pavemesse ved Akershus festning. Til inngang stemte St. Hallvardguttene i med salmen "Kirken den er et gammelt hus." I sin preken fremholdt paven at tusen år med kristendom har satt sitt dype preg på det norske samfunn – gjennom omsorg for trengende og for menneskerettigheter – "verdier som er grodd frem av deres kristne arv, av Norges dåpsnåde"

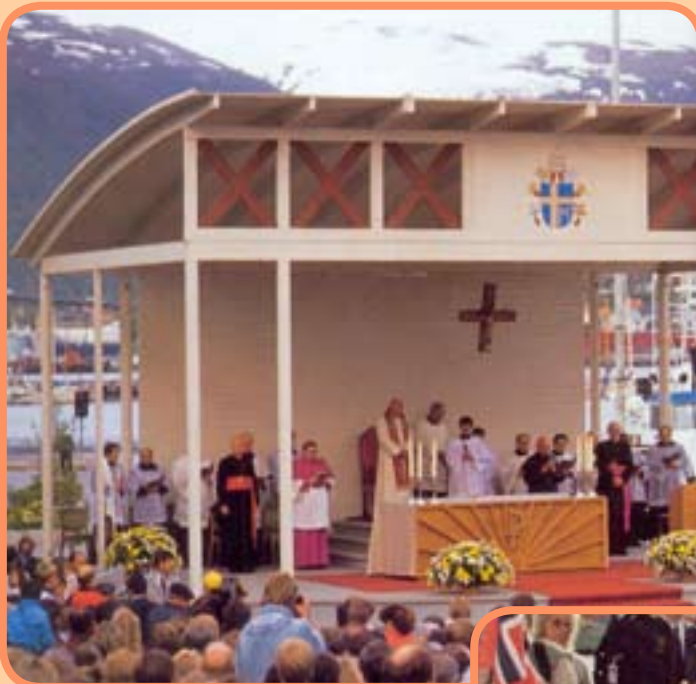
Etter messen møtte paven representanter for Den norske kirkes biskoper på Akershus Slott. "Jeg kan ikke sterkt nok understreke i hvilken grad økumenikken er blitt en ugjenkallelig del av Den katolske Kirkes liv," sa paven til biskopene.

Siden møtte han Den Nordiske Bispekonferanse i Akersveien 5 – der han også tilbrakte natten i rommet som siden kun går under navnet "paverommet". I sin tale til biskopene kom han blant annet inn på den tiltagende sekularisering av samfunnet: "Det gjelder å vinne tilbake det langt på vei tapte trosgrunnlag gjennom nye og sterkere felles anstrengelser".

Morgenen den 2. juni møtte legfolk, søstre og prester Vår Hellige Far i en fullsatt St. Olav domkirke. "Vi har ventet på dette besøket i århund-

Paven og biskop Bremer (DNK) under den økumeniske gudstjenesten i Nidarosdomen.

Pavemesse på torget i Tromsø – i verdens nordligste katolske kirkedistrikt.

drer”, sa Turid Birgitta Folkedal, leder for Legmannsrådet i Oslo Katolske Bispedømme.

Trondheim

Formiddagen samme dag reiste Vår Hellige Far til Trondheim, der han holdt messe for 1500 mennesker i NTHs idrettsbygg. Messen ble en særlig opplevelse for de 37 barn som mottok førstekommunion. Paven avsluttet sin preken med noen ord på norsk til barna: ”De foreldre og prester som har gitt dere undervisning, har fortalt meg at dere har hatt det veldig fint sammen. Dette er et forbilde for de voksne i hele verden. Dere viser at alle mennesker hører til Kirkens fellesskap.”

Gudstjenesten i Nidarosdomen samme dag var en stor økumenisk begivenhet. Den daværende biskop i Nidaros, Kristen Kyrre Bremer, ga paven varme og sterke velkomstord:

”Dette er et sjeldent møte. Søsken som har vært adskilt i århundreder, får en time sammen i Herrens hus. Ordene blir kostbare. De former seg til bønn: Herre, at vi må være ett – for at verden kan se Jesus. (...) I denne dyrebare time er Norges splittede kristenhet igjen sammen. (...) Gud være takk og lov for at deres hellighet kom!”

Tromsø

300 mennesker mottok paven da han tidlig på kvelden den 2. juni

landet i Tromsø. På byens torg var vel 4000 mennesker samlet til aftenbønn – et stort antall i et stift der det i 1989 kun var ca. 900 katolikker!

”Det er første gang jeg besøker et land nord for Polar-

skulle bli århundrets medieshow i Norge, ble i realiteten en mediebegivenhet med langt dypere dimensjoner. Besøket ble grundig omtalt og diskutert i aviser, TV og radio. Og økumenisk sett satte besøket dype spor. Til avisen Vårt Land uttalte biskop i Den norske kirke, Kyrre Bremer: ”Jeg tror mange opplevde gudstjenesten i Nidarosdomen med stor glede. Noen oppfatter det også med stor forundring: Var dette den katolske kirke? Derfor tror jeg at gudstjenesten var med å rydde unna hindringer, fordommer...”

I radioprogrammet ”På Kirkebakken” i P1, uttalte generalsekretær i Mellomkirkelig Råd, Trond Bakkevig, seg om betydningen av besøket: ”Jeg tror udelt at pavebesøket har vært positivt for tilnærmingen mellom katolikker og protestanter i vårt land... Kristne mennesker i Norge – og hele Norges befolkning – har hatt anledning til å høre en klar Kristus-forkynnelse gjennom pavens egen munn. Det kan ikke være noen tvil om at han forkynner den samme Kristus og den samme Gud som vi tror på.”

På spørsmål om hvorvidt pavebesøket har satt spor etter seg i det norske kirkelandskap, svarte Bakkevig: ”Jeg håper det, jeg håper han har satt slike spor at vi er nødt til å ta opp en del av utfordringene. Og jeg tror med rette vi kan si at mye av det han har sagt, det har vi vært opptatt av fra før, men det er kommet tydeligere frem gjennom dette besøket.”

KD

Kilder:

- Den katolske kirke i Norge, Aschehoug, 1993.
- Johannes Paul II i Norden. Katolsk Informasjonstjeneste, Helsingfors.
- Tidsskriftet St. Olav, nr. 7, 1989.

Ved avreise fra Oslo var elever fra St. Sunniva Skole møtt opp på Forebu. Her ser vi paven velsigne Pål Bratbak, nå prestekandidat for Oslo Katolske Bispedømme.

sirkelen. Jeg vet dere har mørketid to måneder av året. Men nå er det de lyse netters tid. Solen går ikke ned. Jeg forstår hvor meget dere må elske lyset,” sa paven til en jublende folkemengde. Og han fortsatte: ”Jesus Kristus har sagt: ’Jeg er verdens lys.’ Han er lyset som alltid skinner. Han er lyset som alltid varmer. Han er selve lyset som bringer oss Kjærlighet, Glede, Håp og Fred.”

Morgenen den 3. juni var troende igjen samlet på torget til messefeiring. Med ordene ”Måtte vår Herre Jesus Kristus, Kirkens Herre, føre arbeidet for Kirkens enhet videre til målet. Måtte han velsigne denne by og denne landsdel og alle dem som er her. Dette er min bønn for dere,” avsluttet han sitt Norgesbesøk og satte kursen mot Island.

Økumenisk betydning

Det svært mange hadde forventet

Til alle katolikker i Norge: INVITASJON TIL OLSOKFEIRINGEN 2004

Olsokkomiteen i Trondheim katolske stift ønsker velkommen til Olsok 2004 i Trøndelag.

Programmet for den katolske Olsokfeiringen foregår også i år rundt St. Olav kirke i Trondheim og St. Olavs kapell på Stiklestad. Det vil bli tilbudelse av Alterets Helligste Sakrament i St. Olav kirke, tilbud om skriftemål og gudstjenester. Olsokdagen, torsdag 29. juli, er det frommesse i Nidarosdomen kl 08.00. En viktig del av Olsokfeiringen er valfarten til Stiklestad, med prosesjon fra Teglverket i Verdal til St. Olavs kapell med høymesse der. I år er valfarten søndag 1. august.

Første lesning på Olsokdagen er hentet fra Visdommens bok. Her kan vi høre om en mann som flyktet fra sin bror, men visdommen ledet ham på rett vei og viste ham Guds rike og fortalte ham om de hellige engler. Visdommen stod bak mannen i alle trengsler på hans vei, så han kunne vite at Gud får til alt, greier alt. Da mannen ble solgt, hjalp visdommen ham så han holdt seg borte fra synd.

Liksom denne mannen blir ledet på rett vei av visdommen, slik kan også vi ledes mot Guds rike gjennom å begi oss på valfart til stedet der Hellig Olav døde, Stiklestad. Dette stedet viser oss hvordan Gud gjennom Hellig Olav åpnet mennes-

kenes øyne og viste dem Guds rike. Ved å følge i Hellig Olavs fotspor kan dagens mennesker nærme seg Gud i felles bønn på vei mot det hellige stedet hvor helgenkongen døde.

Pilegrimstradisjonen er rotfestet i folkekulturen. De siste årene har vist mange eksempler på folks ønske om å ta opp disse tradisjonene, spesielt i tilknytning til Nidarosdomen som St. Olavs gravkirke og til andre valfartssteder.

Vedlagt følger program for den katolske Olsokfeiringen i 2004. Programmet har i år en varighet på 4 dager, og begynner med messe i Nidarosdomen kl 08.00 Olsokdagen 29. juli.

Frist for påmelding er: **30. juni 2004.**

Parallelt med den katolske Olsokfeiringen foregår Olavsfestdagene med et rikholdig program med gudstjenester, utstillinger og konserter for barn og voksne.

Den katolske Kirke i Midt-Norge ønsker velkommen til Olsokfeiring 2004.

Trondheim den 14. mai 2004

+ Georg Müller
Biskop

Kari Hauge
Leder av Olsokkomiteen

FRIST FOR PÅMELDING TIL OLSOK OG PRISER

Frist for påmelding til Olsokfeiring 2004 settes til senest onsdag 30. juni 2004. Påmelding sendes Trondheim katolske stift, Sverres gt. 1, 7012 Trondheim. Telefon 73527705 /fax 73528790 eller e-post: mn@katolsk.no

Ingen påmeldinger effektueres før disse er godskrevet konto 4200 5024980 innen fristen.

Pris buss tur/retur Trondheim-Stiklestad:

Voksne kr 180, barn kr 80

Billettpris til Spelet om Heilag Olav:

Voksne kr 240, barn kr 120

Felles pris buss og Spel:

Voksne kr 400, barn kr 180

Informasjon om Olavsfestdagens program:

Telefon: 73841450

Hjemmesider:

www.olavsfestdagene.no

Program for Olsok 2004

Torsdag 29. juli: Olsokdagen

08.00	Messe i Nidarosdomen
09.30	Tilbud om frokost i foreningslokalet St. Olav kirke
11.00-13.00	Tilbedelse av Alterets helligste sakrament – Skriftemål
13.00	Tilbud om lunsj
17.00	Økumenisk vesper i St. Olav kirke

Freitag 30. juli:

11.00-13.00	Tilbedelse av Alterets helligste sakrament – Skriftemål
13.00	Tilbud om lunsj
16.00	Samtale med ledere for forskjellige religioner i Trondheim
18.30	Messe i St. Olav kirke

Lørdag 31. juli: Olsok for barn

11.00	Oppmøte og registrering i foreningslokalet St. Olav kirke
11.15	Lek og aktiviteter for barna
13.00	Lunsj for barn og voksne
14.00	Lek og aktiviteter for barna
16.00	Barnemesse
17.00	Kirkekaffe
18.30	Helgafteimesse i St. Olav kirke

Søndag 1. august: Valfart til Stiklestad

12.30	Avreise med buss til Stiklestad med pilegrimsprogram underveis i bussen
14.00	Prosesjon fra Teglverket Verdal til St. Olav kapell
14.30	Messe i St. Olav kapell
16.00	Middag i Stiklestad Nasjonale Kultursenter
18.00	Spelet om Heilag Olav på friluftscenen

Konsulent til Familiekontoret i Oslo Katolske Bispedømme

I Familiesenteret i Oslo Katolske Bispedømme kan det bli ledig deltidsstilling som konsulent fra omkring september i år. Stillingen krever høyere utdanning og god norsk skriftlig fremstillingsevne.

Familiekontoret, som totalt har tre deltidsstillinger, har en hovedvekt på tjenesteytelser for menighetene. Det er utarbeidet et program for ekteskapsforberedelse, og oppfølging av dette vil så i fokus.

Interesserte bes følge med på www.katolsk.no for utlysning av stillingen med nærmere informasjon. Det vil neppe bli utlysning før i midten av august.

Interesserte kan ta kontakt med leder i Familiesenteret, Maria Elizabeth Fongen, tlf. 23 21 95 45 fra kl. 09.00 til kl. 15.00 mandag, onsdag og torsdag.

E-post: Maria.Fongen@katolsk.no

Endelig er den her!

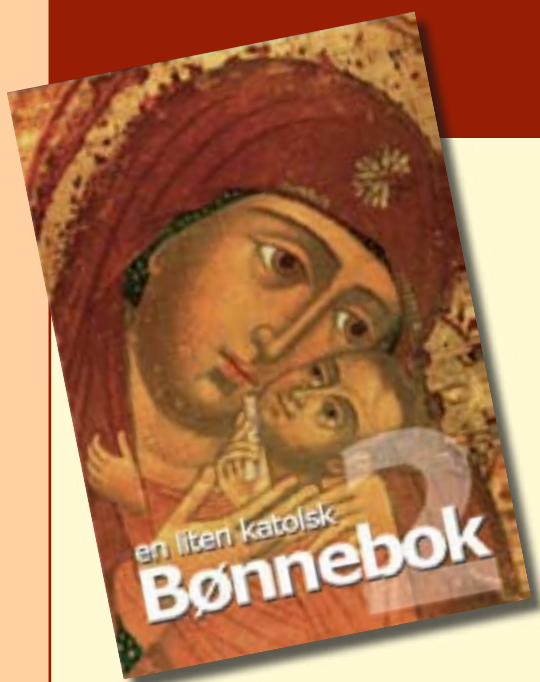
"En Liten katolsk Bønnebok" I ny og utvidet utgave.

- Over 1000 Bibelhenvvisninger
- 112 sider i farger
- Tabell med Jesusprofetier og typologisk oversiktstabell
- Bibelordliste
- Messens gang
- Skriftemålet
- Ordforklaringer
- Oversiktstabell over Bibelens bøker
- Foruten en rekke bønner for nesten enhver anledning!

Alt i et hendig lommeformat på 9 x 13 cm

Bestill den idag på:

<http://max.katolsk.no>

Vatikanet til felts mot liturgiske misbruk

Et stort antall misbruk eller feil ved messefeiringen beskrives i «Redemptionis Sacramentum» (Forløsningens sakrament), et nytt dokument offentliggjort av Vatikanet i april. Man har visst at Paven i lengre tid har ønsket å ta fatt i forskjellige utglidninger og misbruk som endel steder har sneket seg inn i måten Den hellige messe feires på.

Paven bebudet dette dokumentet til påske i fjor i sin encyklika «Ecclesia de Eucharistia». Det var nødvendig, skrev Johannes Paul II, fordi det «særlig i årene etter den postkon-siliære liturgireform, som følge av en gal oppfatning av kreativitet og tilpasning ikke har manglet på misbruk som har vært grunn til lidelse for mange» (EE 52).

Dette er ikke første gang under Pave Johannes Paul II at Roma tar opp problemer som har sneket seg inn i messefeiringen. For eksempel kom instruksjonen «Inaestimabile donum» i 1980, og i 1988 «Vicesimus quintus annus». Men det er første gang etter at den oppdaterte romerske messeboken kom i 2002 – denne messeboken inneholdt en ny innledning som presiserte en del ting som ikke hadde vært klart nok uttrykt i 1969-utgaven. Mangler ved formuleringene var medvirkende foranledninger til at en rekke nye kirker ble uheldig innrettet f.eks. med taber-

naklet på en lite fremtredende plass, eller uten sakrarium (en spesiell utslagsvask for førstevask av kirketøyer) i sakristiet.

Det som påpekes i «Redemptionis Sacramentum» (RS) er av varierende alvorlighetsgrad.

Det verste er de såkalte «graviora delicta» (de alvorligste kirkelige forbrytelser, som skal anmeldes til Vatikanet), og dreier seg om former for bevisst helligbrøde mot nattverdselementene – men også til koncelebrering med prester fra kirkesamfunn som mangler apostolisk suksessjon og/eller ikke anerkjenner prestedømmets sakramentale karakter (RS 172).

En annen kategori med 28 punkter er «res graves» (andre særlig alvorlige tilfeller), som for bruk av glutenfri hostier og alkoholfri vin (RS 48,50), eukaristiske bønner som ikke er rettelig approbert av Roma (RS 51), eller det å nekte noen kom-

munion bare fordi de ønsker å motta knelende (RS 91).

Det nevnes også nær hundre andre misbruk eller feil, som å spille «bakgrunnsmusikk» under forvandlingen (RS 53), at prester helt overlater kommunionsutdelingen til ekstraordinære kommunionshjelpere (RS 157), eller at tabernakelet anbringes slik at de troende ikke kan knele eller sitte og be vendt mot det (RS 130).

Misbruk må opphøre

Forfatterne av «Redemptionis Sacramentum» synes å være klar over at romerske formaninger av noen bare betraktes som forslag, og legger stor vekt på å forklare hvorfor det ikke er valgfritt å rette seg etter de liturgiske lover. Liturgiske misbruk er skadelige og må opphøre fordi de bidrar til å utydeliggjøre katolsk tro og lære (RS 6). Ofte er de forankret i et feiloppfattet frihetsbegrep (RS 7). Noen avvik oppstår under velmente økumeniske initiativer, men økume-

nikk må aldri bli slik at man utvikler nattverdspraksis som strider med de ordninger hvorved Kirken uttrykker sin tro (RS 8).

Ofte skyldes misbruk uvitenhet, og da forkastes gjerne de elementer som man ikke forstår den dypere mening med (RS 9). Noen misbruk er av en slik grad at forbindelsen mellom *lex orandi* og *lex credendi* svekkes eller går tapt (RS 10), dvs. den måten man ber og handler i liturgien endres slik at den påvirker troen negativt – teologisk forståelse svekkelse, og erstattes kanskje av teologisk misforståelse. For eksempel kan gal omgang med nattverdselementene føre til at folkets tro på realpresensen svekkes: Man begynner å tro at Kristus er bare symbolsk tilstede, for «hadde Han vært virkelig tilstede, ville man ikke behandlet hostie og kalk på en så 'avslappet' måte».

Noen glimt

Her en gjennomgang med utvalgte glimt, i tillegg til de eksempler nevnt innledningsvis.

Hostiene skal være av hvete, og uten smakstilsetninger. Det er bra om noen i menigheten mottar avbrutte biter av den store typen hostier (Jesus «brøt brødet»), men det er misbruk å bryte opp småhostiene for at alle skal få hostier som er brudt (RS 48,49). Det er et misbruk å bryte prestehostien allerede ved konsekrasjonen (RS 55) – dette er noe som har sneket seg inn i enkelte land, og må bringes til opphør straks («urgentius corrigendus»). **Vinen** skal være av druer (RS 50).

Bønner, lesninger, trosbekjennelse, preken: Ingen får endre de approberte eukaristiske bønner (RS 51), eller foreta egenrådige språklige justeringer av andre foreskrevne bønner, tekster, eller lesninger (RS 59). Man kan ikke erstatte lesninger med andre tekster (RS 61, 62), eller bruke annen trosbekjennelse enn de som står i de liturgiske bøker (RS 69). Heller ikke den bibelske salmen mellom lesningene kan erstattes av annen sang, selv om det skulle være en fra salmeboken (RS 62). Bare presten skal lese den den eukaristiske bønn (RS 52), bare en prest el-

ler diakon kan lese evangeliet eller preke under messen (RS 63-66).

Kollekten: Når pengekollekten bringes frem, skal den ikke settes på eller rett ved alteret (RS 70).

Kommunionsutdeling: Det er tydelig at instruksjonen har for øye land der bruk av «ekstraordinære» kommunionshjelpere har tatt helt av. Det innskjerpes at det er de celebrende presters oppgave å distribuere nattverden, eventuelt hjulpet av diakonen eller andre prester (RS 88), slik at ekstraordinære kommu-

” *Forfatterne av «Redemptionis Sacramentum» synes å være klar over at romerske formaninger av noen bare betraktes som forslag, og legger stor vekt på å forklare hvorfor det ikke er valgfritt å rette seg etter de liturgiske lover.”*

nionshjelpere bare trår til dersom det er behov: Det kan være for å hjelpe en prest som av alders- eller helsegrunner har problemer, eller i situasjoner der tilstrømningen er så stor at det ville forlenge gudstjenesten uforholdsmessig lenge dersom presten ikke har hjelp. Man får vurdere dette ut fra omstendighetene og stedets kultur, men utsikten for en kort forlengelse av messen holder ikke som grunn til å benytte ekstraordinær hjelp (RS 158).

Ingen skal nektes kommunion kun fordi de vil motta på tungen – eller i hånden, i de land der bispekonferansen har tillatt det (RS 92). Det er bare i særlige tilfeller at man skal nekte håndkommunion – fare for profanering (f.eks. barn med uvaskede hender) eller helligbrøde (det å ta med seg en hostie for å kaste den eller bruke den i vanhellig hensikt, er en kirkeforbrytelse) (RS 92), eller at hostien allerede er dypet i kalken (RS 104). Ingen skal nektes fordi de ikke vil motta under begge skikkelser (RS 102).

Kommunion under begge skikkelser

skal skje slik loven og bispekonferansen foreskriver. Det må ikke gjøres der det består den minste fare for at nattverdselementene kan profaneres (drypp, søl), eller antall kommunikanter er så høyt at det er vanskelig å anslå hvor meget vin som må konsekres, slik at det er fare for at mer enn et rimelig kvantum blir til overs. Det skal heller ikke skje der det er fysisk vanskelig å få til, der det er for få geistlige eller skikkelig opplærte ekstraordinære hjelpere, eller der et betydelig antall foretrekker kun én skikkelse slik at enhetstegnet på en måte går tapt (RS 102). Kristi blod skal mottas ved at man drikker av kalken eller ved at utdeleren dypper (intinksjon) og legger på kommunikantens tunge (RS 103). Det er ikke kommunikanten selv som skal dyppe hostien (RS 104) – det regnes som «alvorlig misbruk».

Tilsyn og klagerett

Siden biskopen må sikre enheten med verdenskirken, skal han fremme den alminnelige disiplin og håndheve Kirkens lover og regler. Han må overvåke og slå ned på krenkelser særlig i forbindelse med messen og feiringen av sakramentene (RS 177).

Forbrytelser mot troen så vel som alvorligere forbrytelser begått ved feiringen av Eukaristien og andre sakramenter må straks meldes Troskongregasjonen, som undersøker og om nødvendig forbereder sak om ileggelse av kirkerettslige sanksjoner (RS 179).

Enhver katolikk, prest, diakon eller legperson, kan fremsette klage over liturgiske misbruk til biskopen eller til Roma. Det er mest hensiktsmessig at den, så vidt mulig, først sendes biskopen. Det er en selvfølge at den utarbeides «i respekt for sannheten og med den nødvendige nestekjærlighet» (RS 184).

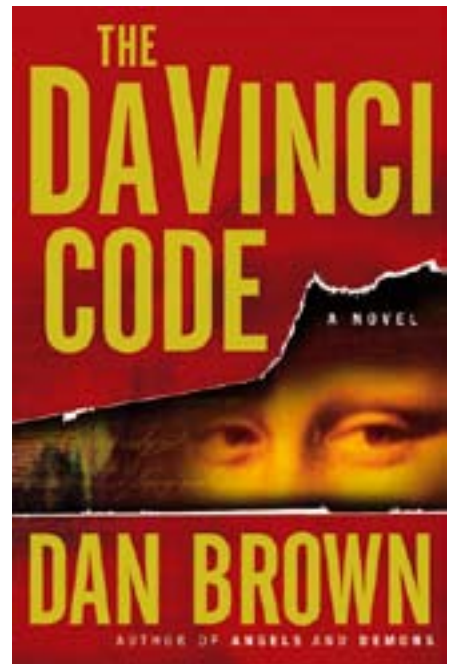
Dokumentet er undertegnet av kardinal Francis Arinze og finnes på seks språk på Vatikanets hjemmesider.

-CT

Når fiksjon blir fakta

av Chris Nyborg

Dan Browns spenningsroman *Da Vinci koden* har nå kommet på norsk. Boken utløste debatt da den først kom ut, fordi den baserer seg på myter som med rette oppfattes som fiendtlige til Kirken og kristendommen.

Dan Browns *Da Vinci koden* har allerede rukket å bli en bestseller også i Norge. Her ser vi bokens engelske utgave.

Som spenningsroman likte jeg boken tålelig bra – litt for enkelt å avsløre plottet, og de hemmelige kodene trengte jeg ikke engang blyant og papir for å løse, men allikevel grei nok. Dessverre framstilles en del av premissene i boken som fakta. Dette legger forfatteren opp til ved å åpne boken med en forsikring om at to spesifikke detaljer i boken er sanne, samt at omtaler av kunst, arkitektur, dokumenter og hemmelige ritualer er nøyaktige. Dette stemmer ikke – for eksempel er det lett å avsløre at en del av påstandene rundt Da Vincis kunst ikke er sanne, som at han fikk over hundre bestillinger fra Vatikanet mens han i virkeligheten bare fikk én, som aldri ble utført. Allikevel, inntrykket av at boken inneholder sannheten er formidlet.

I gamle dager hadde boken utvilsomt havnet på indeks. Slik er det heldigvis ikke lenger, men det stiller også krav til at leserne kan sortere sannheten fra mytene. Det følgende blir derfor ingen vanlig bokomtale, men en korrigering til inntrykket boken kan gi.

Hovedpremissene er at Jesus ikke var guddommelig, at han var gift med Maria

Magdalena og at de hadde barn sammen, at Den hellige gral egentlig er Maria Magdalena eller hennes og Jesu avkom. I oldkirken, før konsilet i Nikea, dyrket man modergudinnen, representert ved Maria Magdalena. Dette er en hemmelighet som organisasjonen *Prieuré de Sion* beskytter, og som Den katolske kirke ønsker å fjerne ethvert bevis for. Organisasjonen skal ha klart å beskytte slekten, som er identifisert med merovingerkongene. Denne slekten døde ut på 600-tallet, men ifølge myten skal noen ha overlevd, slik at det i dag fortsatt finnes arvinger etter merovingerne – og dermed etter Kristus og Maria Magdalena. Det er i "bevisføringen" for dette at Brown vrir fakta slik at det passer ham.

- Brown skriver at keiser Konstantin på konsilet i Nikea i 325 fastsatte Bibelens kanon, og at omkring 80 bøker som viser at Kristus ikke var guddommelig, ble utelatt. Dette skjedde med knapt flertall. Tidligere hadde kristne også dyrket modergudinnen, i Maria Magdalenas skikkelse.

Avstemningen det vises til, handlet ikke om Bibelens kanon – den ble fastsatt på flere konsiler, men var ikke et hovedtema på Nikea. I 325 var de gnostiske

bøker allerede avvist, og striden sto om slikt som pave Klemens første brev til korinterne – et rettroende, men ikke kanonisk brev. Den dreide seg heller ikke om Kristi guddommelige natur, for den var allerede fastslått som reell. Det som ble diskutert, var Kristi natur – om han ble skapt eller var fra evigheten. Resultatet finner vi i Den nikenske

” *Det hevdes at Kristus var gift med Maria Magdalena.* ”

trobekjennelse – Kristus er "født, ikke skapt, av samme vesen som Faderen". Det knappe flertallet (det var egentlig 300 mot 2 stemmer) skal bety at det ikke var noen enighet om dette – men forfatteren tenker visst ikke over at en slik avgjørelse umiddelbart ville ført til en splittelse mellom to nesten like sterke fraksjoner.

At kristne dyrket modergudinnen gjøres til et viktig poeng i boken, og er tydelig henter fra katharenes tankegods. Det understøttes blant annet med at det finnes symboler for det guddommelig feminine i mange kirkelige

sammenhenger. Gotisk arkitektur – angivelig oppfunnet av de som kjente hemmeligheten - framheves, der kirkene sees som symboler på det kvinnelige kjønnsorgan. Med en løpsk (og "skitten") fantasi kan man sikkert se dette – som man kan i andre avlange bygninger med dør i enden. Tempelridderne runde kirker nevnes også som hyllest til gudinnen – en parallell til Vesta-tempelet i Roma – til tross for at det er vel dokumentert at Tempelridderne bygde runde kirker for å understreke sitt bånd til den runde Gravkirken i Jerusalem.

En slik omveltning – fra dyrking av modergudinnen til ortodoks kristendom – ville selvsagt ikke blitt akseptert utenfor konsilet. Kirken hadde stått mot keiserne siden den første forfølgelse under Claudius, og hundrevis av kristne hadde lidd martyrdøden framfor å føye seg for keiseren. Det er absurd å hevde at kristne i 325 – da Diokletians og Maxentius' forfølgelser var friskt i minne - plutselig skulle gjøre alt for å tekkes Konstantin.

- *Det hevdes at Kristus var gift med Maria Magdalena.*

Litteratur om grallegenden argumenteres det ofte for dette. Jesus og Maria Magdalena skal ha giftet seg i Kana, i bryllupet der Jesus utførte sitt første offentlige mirakel. Teorien er viktig i denne sammenhengen; dels av hensyn til muligheten for at Jesus fikk barn, og dels fordi den passer med tankegangen om en mannlig og en kvinnelig guddom som utfyller hverandre. Det finnes ikke noe i Evangeliet som tyder på at Jesus giftet seg, verken i Kana eller noe annet sted. Ekteskap er ikke noe negativt i kristendommen, men tvert i mot en del av den guddommelige orden. Men Jesus snakket også om det å ikke være gift som noe godt – det å gjøre seg uegnet for ekteskap for Guds skyld. Det ville altså ikke være noe galt om han hadde giftet seg, men det er klart at det ikke var en del av hans plan. Det viktigste tegnet på at Jesus ikke var gift, er simpelthen det at kristne aldri har fremmet den påstanden. Hadde han vært det, hadde det vært like mye en del av

kristendommen som andre sider ved hans liv.

” ...den baserer seg på myter som med rette oppfattes som fiendtlige til Kirken og kristendommen.”

- *Prieuré de Sion skal ha beskyttet denne hemmeligheten i lange tider, og har hatt blant annet Leonardo da Vinci som stormester.*

Brown forteller, før selve romanen begynner, at det er et faktum at denne organisasjonen eksisterer. Det som er sikkert, er at den ble registrert i Frankrike i 1956. Det fantes også en *Ordre de Sion* på 1200-tallet, med tilknytning til Jerusalem og berøringspunkter med Tempelridderne – en orden som stadig dukker opp i gralsammenheng. Men noe utbrutt bånd mellom ordenen og Prieuré kan ikke dokumenteres, og virker svært usannsynlig. Dokumenter i det franske Nasjonalbiblioteket som identifiserer en rekke angivelige stormestere i organisasjonen, er av svært omstridt autentisitet, og beviser ikke noen av påstandene.

- *Kirken skal ha undertrykt Maria Magdalenas kult, og feilaktig fremstilt henne som prostituert*

Maria Magdalena har en framhevet posisjon blant helgenene. Som en i Jesu nærmeste krets, en av dem som var ved Kristi kors, nevnes hun i helgenlitaniet rett etter apostlene. Mange kirker er viet til henne og har vært det i uminnelige tider. Hennes fest feires 22. juli, og ved det som hevdes å være hennes grav i Frankrike, feires det daglig messe. At hun var prostituert har av Kirken aldri blitt brukt mot henne; tvert imot har hun vært et bilde på omvendelse og har hatt en spesiell rolle som beskytterinne for angrenede og kontemplative kvinner.

Boken skaper et bilde av Den katolske Kirke som en organisasjon som siden 325 har beskyttet mektige menns interesser. I

tillegg til det ovennevnte er det også andre "beviser" på dette, slik som at Kirken brente omkring 5 millioner kvinner i middelalderen. Dette er et absurd tall, som man allikevel ofte ser gjengitt. Moderne forskning anslår at mellom 30.000 og 60.000 kvinner ble brent på kjetterbålene – omkring én prosent av Browns tall.

Økokrim på Det kateketiske senter

Tips oss om hvem som har noen av følgende videoer som tilhører Det kateketiske senter.

Ingen vet lenger hvor de er. Ingen har sett noe. Ingen husker noe.

Finnerlønn: å få lov til å låne video igjen!

Fordi det er vanskelig å få tak i disse videoene, vil ikke penger gi noen fullgod erstatning! Det er til beste for alle at vi får dem tilbake. I mellomtiden er vi nødt til å stanse alle nye utlån av videoer. Den første etterlysning brakte resultater, flere videoer er kommet til rette. Vi savner fremdeles følgende:

- St. Clara of Assisi
- St. Francis
- Ignatius of Loyola, There are not as many chains.
- Da Jesus ble født (tegnefilm)
- Jesu mirakler (tegnefilm)
- Inside the Vatican with Peter Ustinov
- Jesus of Nazareth, av Franco Zeffirelli (del.2)
- Mother Teresa and her world
- Padre Pio, Path to Perfection
- Pave Johannes Paul II, liv og lære
- Hildegard
- Historien om Thomas og den forsvundne cykel
- A man for all Seasons
- Song of Bernadette
- Lourdes

Kontaktpersoner:

Marieke van den Berg,

tlf.: 23 21 95 50

Torvild Oftestad, tlf.: 23 21 95 51

Mel Gibsons pasjonsfilm og katolske privatåpenbaringer

Etterhvert som filmen "The Passion of the Christ" slår besøksrekorder i land etter land, i og utenfor den kristne verden, er en interessant situasjon i ferd med å oppstå: Flere kjenner til forløpet av Jesu Kristi lidelse og død på grunn av denne filmen, enn de som har kjennskap til det fra kristen forkynnelse eller bibellesning. Dette er litt av en sjanse for kristen misjon. Heldigvis er Mel Gibsons pasjonsfilm trofast mot evangeliene, selv om den – likesom enhver film om emnet faktisk gjør – må foreta noen valg der evangeliene synes å avvike litt fra hverandre.

Den delen av debatten rundt filmen som har trengt i dybden (ikke bare diskutert volden eller beskyldningene om antisemittisme), har blant annet kommet inn på de scenene som ikke har noe klart bibelsk belegg. Noen av dem er naturligvis filmskaperens kunstneriske frihet, og kilden er hans egen fantasi. Men mange andre scener er inspirert av gamle katolske privatåpenbaringer.

Tre kvinnelige visjonære

Det er særlig tre kvinner, fra hvert sitt århundre, som har "levert materiale" til de utenombibelske scenene som binder filmen sammen. Den viktigste inspirasjonskilden er sr. Anna Katharina Emmerich (1774-1824, tysk augustinerinne), som hadde detaljerte visjoner om Kristi lidelse. De ble nedtegnet av

Clemens von Brentano i 1833, etter nonnens død: "Das bittere Leiden unseres Herrn Jesu Christi" (Vår Herres Jesu Kristi bitre lidelse). Dessuten er det elementer som er inspirert av pasjonsvisjonene til den svenske helgen Birgitta av Vadstena (ca. 1303-1373, svensk), og fra sr. María de Jesús de Agreda (1602-1655, spansk fransiskanerinne), hvis åndelige ekstaser er beskrevet i "La mística ciudad de Dios" (Guds mystiske by).

Elementene er brukt selektivt og med nokså stor kunstnerisk frihet, så det vil være helt galt å hevde at Gibsons film bygger mer på privatåpenbaringer enn på Den Hellige Skrift.

Men filmen har likevel satt søkelyset på at det av og til dukker opp personer som beskriver visjoner de har hatt om guddommelige ting. Hvordan skal en katolikk forholde seg til slikt?

Spørsmålet er grundig behandlet i en artikkel på www.katolsk.no, p. Olav Müllers foredrag "Privatåpenbaringer". Vi siterer: "La det være sagt ettertrykkelig: De private åpenbaringer som har funnet sted opp

gjennom Kirkens historie, har ingen forpliktende karakter for oss troende. Det er kun den offentlige åpenbaring som forplikter oss. Vi er altså ikke nødt til å godta den ene eller andre åpenbaring som har funnet sted i Kirkens totusenårige historie. Vi kan være gode katolikker selv om vi er ytterst skeptiske til det som skjedde i Lourdes, Fátima og andre steder. Hvis vi derimot forkaster privatåpenbaringer generelt og sier at slike fenomener strir mot min kristne tro, da er vi på ville veier. Da har vi en kjettersk mening. For

Den 22. februar 1931 mottok sr. Faustyna Kowalska en visjon hvor Jesus viste seg for henne og bad om at det måtte innføres en spesiell feiring av Den guddommelige barmhjertighet på første søndag etter påske.

Kirken har alltid forkynt at privatåpenbaringer kan finne sted og vil finne sted."

La oss se på én enkelt detalj fra "The Passion of the Christ". Filmen viser i en brutal scene at **Jesu arm strekkes ut av ledd når han korsfestes** - Bibelen gir ingen inngående skildring av korsfestelsen. Det betyr ikke at evangelistene ikke la særlig vekt på det at Jesu led. Det er like sannsynlig at datiden var så klar over hva en korsfestelse innebar, at noen beskrivelser ikke var nødvendig. Men hl. Birgittas visjoner inneholder detaljer: "Han ... strakk ut sine armer og åpnet sin høyre hånd og la den på korset. De ville torturistene korsfestet den brutalt, og gjennomboret den med en nagle på det stedet der benet var mest solid. Og så, med et rep, trakk de voldsomt ut hans venstre hånd og festet den til korset på samme vis..." (fra Marguerite Tjäder Harris and Albert Ryle Kezel, *Birgitta of Sweden, Life and Selected Revelations*. Paulist Press: Mahwah, NJ, 1990:188). *La mística ciudad de Dios, VI-VIII* har en forklaring på hvorfor avstanden til naglehullet var så lang: "Men da de merket av stedene der hullene skulle borres, fulgte de sine umenneskelige instinkter til grusomhet, og merket ikke av etter størrelsen på hans legeme, men større, for de hadde i tankene en ny tortur for sitt offer". Også *Das bittere Leiden* skildrer hvordan Jesu arm strekkes ut: "Etter at bødlene hadde naglet fast vår Herres høyre hånd, fant de at hans venstre hånd ikke rakk frem til det hullet de hadde boret for å ta imot naglen. Derfor bandt de rep om hans venstre arm, tok fotfeste mot korset og trakk voldsomt i venstre hånd helt til den nådde frem til det stedet som var forberedt for den (*Das bittere Leiden*, XXXVIII).

Men er det sant – skjedde det slik eller fantaserer de tre kvinnene? Det er vanskelig, vel umulig, for oss å komme med noen endelig kjennelse om den ene eller annen påståtte privatåpenbaring. Vi kan vel si at detaljen ikke strider imot det evangeliene skriver, eller noe vi vet om hvordan korsfestelser fant sted. Vurderingen av ektheten må også hvile på om det åpenbaringene inneholder av ekte, religiøs verdi,

harmonerer med Kirkens og Bibelens lære om disse mysterier. Det er ikke nok at den ene eller andre ytre detalj kan virke tilforlatelig.

Det er også mulig at en privatåpenbaring var ekte nok, men at det som er nedtegnet, ikke har særlig verdi. De visjonære var kanskje ikke flinke til å uttrykke det de hadde opplevd. Kanskje er det vanskelig å skjelne mel-

I 1915 fikk tre barn, som gjette sauer i den lille landsbyen Fatima i Portugal, åpenbaringer av Maria.

lom hva som er sant som en lignelse, og det som er historisk (dvs. den ytre skildring kan være dikt, mens det religiøse kjernebudskap kan være ekte). Og kanskje er budskapet blitt tuklet med. Man kan f.eks. lure på om dikteren Clemens von Brentano øste fra sitt personlige fortellertalent, slik at hans egne bilder, forestillinger og fordommer blandet seg med sr. Anna Katharinas ekte vare da han utgav hennes åpenbaringer.

Kirkens skattkammer?

Men tilhører privatåpenbaringer "Kirkens skattkammer"? Tenk på Maria-åpenbaringene i Lourdes 1858, og i Fatima 1917. Eller på sr. Margrete Marie Alacoques åpenbaring av Jesu hellige Hjerte i 1675, og sr. Faustina Kowalskas syn av Den guddommelige barmhjertighet i 1931. Det er ingen tvil om at privatåpenbaringer kan være en verdifull trosskatt for mange.

Den Katolske Kirkes Katekisme lærer: "Den kristne frelsesordning, det

Den 11. februar 1858, i den lille landsbyen Lourdes på den franske siden av Pyreneene, mottok den da fjorten år gamle Bernadette Soubirous sin første Mariaåpenbaring.

vil si, den nye og endelige pakt, vil altså aldri forgå, og etter det er der ingen ny allmenngyldig åpenbaring å vente inntil Vår Herres Jesu Kristi herlighetfulle åpenbaring. Men selv om Åpenbaringen er avsluttet, er den imidlertid ikke fullt ut utviklet og forklart; den kristne tro har til gode litt etter litt å gripe den fulle rekkevidde av den gjennom århundrenes gang. Gjennom århundrene har det funnet sted såkalte "private" åpenbaringer. Noen av disse er blitt anerkjent av Kirkens myndigheter, uten at de dermed hører med til "troens skatt" (*depositum fidei*). Deres oppgave er ikke å "utbedre" eller å "utfylle" den endegyldige åpenbaring i Kristus, men å være en hjelp til bedre å etterleve denne åpenbaringen på et visst tidspunkt i historien. Under det kirkelige læreembedets veiledning vil de troende vite å skjelne og ta imot det som i slike åpenbaringer er sanne formaninger til Kirken fra Kristus eller hans hellige. Den kristne tro kan ikke godta "åpenbaringer" som påstås å gå ut over eller å forbedre den åpenbaring som Kristus er fullbyrdelsen av." (KKK 66-67).

- CT

Jesu brødre og Jomfru Marias vedvarende jomfruelighet

Av p. Mirek Ksiazek, M.S.F.
Kapellan i Vår Frue kirke, Tromsø

Av og til utfordres katolikker av protestanter som hevder at noe av det vi tror om Jomfru Maria er i strid med Bibelen. Vi bekjenner at Maria var «alltid jomfru», noe som blant annet betyr at hun ikke fikk flere barn etter Jesus.

Her vil jeg ta for meg både gamle innvendinger mot katolsk lære – nemlig de bibelske tekster som nevner «Jesu brødre», og en nyere innvending. Den nyere innvendingen er funnet av en gravinnskrift fra ca. år 63 med en innskrift på arameisk. Der stod det: «Jakob, sønn av Josef, Jesu bror.» Man kan lett anta at det gjelder den Jakob som nevnes av evangelisten Markus som én av Jesu brødre (Mark 6,3).

For en tid siden skrev det polske katolske tidsskriftet «Wdrodze» om saken (1/2003). I det følgende bygger jeg på den artikkelen.

Vi begynner med å søke i Evangelienes tekster. Både Matteus og Markus fastslår at Guds Sønn ble født av Jomfru Maria. Dette er det liten strid om mellom kristne. Nesten alle protestanter er enige med katolikker og ortodokse om Marias jomfruelige moderskap, som bekrefter vår tro på vår Herre Jesu guddommelighet. Sin menneskelighet har Jesus fra sin jomfruelige mor. Som den evige Gud Faders enbårne Sønn kunne han ikke ha to fedre, én guddommelig og én menneskelig.

Skillet i synet på Marias jomfruelighet kommer mest til syne i hvordan

man forholder seg til denne jomfruelighet etter Jesu fødsel: Var hun jomfru også etter å ha født Herren, Jesus? Var det guddommelige moderskap selve meningen med hennes liv, eller bare en av flere oppgaver, som å være mor til en større ungflokk?

Når mange moderne protestanter idag mener at Maria fikk flere barn, er de i utakt med sine egne åndelige fedre – både Luther, Calvin og Zwingli delte den katolske tro på dette punkt. Men de protestanter

---

“Var det guddommelige moderskap selve meningen med hennes liv, eller bare en av flere oppgaver, som å være mor til en større ungflokk?”

som er klar over at de er på kant med klassisk protestantisme, viser til bibelske argumenter. De nevner særlig tre slike argumenter:

1) I Mark 6,3 og Matt 13,55 nevnes fire «Jesu brødre» ved navn, og det står også nevnt at han hadde søstre.

2) Matteus taler om hennes jomfruelighet i tiden **før** Jesu fødsel. Altså – etterpå hadde de seksuelt samliv.

3) I Luk 2,7 beskrives Jesus som «den førstefødte» sønn til Maria, og dette tolkes dithen at Maria fikk flere barn.

Men ingen av disse argumenter er særlig gode. En mer oppmerksom lesning av Evangeliene gjør det heller usannsynlig at Jesus kunne ha hatt søsken som var barn av Maria, hans mor. Den klassiske forklaringen, som også Martin Luther fant innlysende riktig, er at det greske ordet «bror» i Bibelen reflekterer hvordan hebraisk- eller arameisktalende jøder brukte sine ord for bror/søster: Ordet kan bety fullsøsken, halvsøsken, fettere og kusiner, eller fjernere slektninger.

La oss se på teksten om Jesu brødre og søstre. Nasareerne spør: «Er ikke dette tømmermannen, sønn av Maria, bror til Jakob, Joses, Judas og Simon? Og har vi ikke søstrene hans blant oss også?» (Navneavvik: Matteus skriver Josef, mens Markus skriver Joses.) Her må det sies at de to førstnevntes mor kjenner vi ved navn, det var Marias «søster»: Maria som var gift med Kleopas (jfr. Joh.19,25). Det er viktig å merke seg at denne Maria ikke var hennes virkelige søster. For det var ikke vanlig å gi to døtre samme navn, og for det andre må vi være klar over

Kisten med inskripsjonen «Jakob, sønn av Josef, Jesu bror.»

Den Hellige Familie, av Lorenzo Di Credi. Gemäldegalerie, Dresden.

at arameisk, som hebraisk, bruker «søster» også om fjernere slektninger. Dersom evangeliet også taler om Jesu «ekte» søsken, da måtte dette vel være Judas og Simon, og eventuelt de navnløse søstrene. Men da ville vel de bli nevnt først, og ikke hans mer fjerne slektninger, Jakob og Joses?

Dessuten er det minst to hendelser som gjør det nokså utrolig at Maria kunne ha hatt flere barn. Da Jesus var tolv år gammel, gikk Maria sammen med ham og Josef på pilgrimsferd til Jerusalem. Evangelisten bemerker at hun og mannen gjorde dette hvert år (Luk 2,41). Hadde hun hatt flere barn – fire gutter til, og noen jenter – ville det vært umulig for henne. Moseloven krevde heller ikke at kvinner med

barn skulle dra på pilgrimsferd til Jerusalem. Den andre beretningen er hentet fra Johannes, hvor han forteller om Jesus på korset. Her gir Jesus sin Mor til sin elskede disipler: «fra denne stund tok disipler henne hjem til seg» (Joh 19,27). Hvorfor skulle han gjøre dette, hvis Jesus hadde brødre og søstre som var Marias barn? Ville det ikke være mer naturlig at hennes egne barn, som var gamle nok til det, tok seg av henne? Og om Johannes tok til seg Maria, hvorfor tok han ikke til seg hennes yngre barn også?

Annet argument: Motstanderne av Guds Mors jomfruelighet inntil døden argumenterer også med en annen evangelietekst. I Matt 1,25 leser vi: «Han (Josef) levde ikke sammen med henne før hun hadde født sin

Sønn og han gav ham navnet Jesus.» De mener at dette taler for at de etterpå levde et vanlig ekteskape-lig liv. Den hl. Hieronymus (d. 419) svarer: «Kanskje ut fra ordet at: Mikal, Sauls datter var barnløs like til sin dødsdag (2 Sam 6,23) følger at hun etter sin død begynte å føde barn? Kanskje Jesu ord om at Han skal være med oss inntil verdens ende vil si at han etterpå ikke skal være med oss?» Hieronimus forklarer også at det greske ordet «heos» (= like til, inntil eller så lenge som) ikke forteller noe om det som har skjedd etterpå.

Som siste argument peker motstanderne på at Herren Jesus i Evangeliet blir kalt «den førstefødte» (Luk 2,6). Altså må hun ha fått flere barn, er logikken. Men betegnelsen brukes av Lukas ikke bare i kap. 2 vers 6, men også i 2,22-23 om Jesu frembærelse i tempelet. Denne plikten fra Moseloven gjaldt det førstefødte barn (2 Mos 12,12 og 15) og måtte finne sted fjorten dager etter fødselen – altså lenge før noen kunne vite om moren skulle få flere barn! Hva ordet «førstefødte» betydde, finner vi bevis for bevart på en jødisk kvinnes gravsten fra 1. århundre e.Kr. Innskriften sier at hun døde under fødselen av sin førstefødte sønn. Med sikkerhet kan vi si at hun ikke hadde flere barn.

For å komme tilbake til der vi begynte, gravskriftfunnet fra høsten 2002. Ekspertene forklarer at det ikke må legges for stor vekt på dette funnet. Det er ikke sikkert at den franske arkeologen André Lemarine har tydet innskriften riktig. Men selv om han har det, må vi huske at alle tre navn var svært populære blant datidens jøder, noe som gir større usikkerhet om det her gjelder slektninger til selve Herren Jesus. Og selv om dette skulle være fra graven til en Jesu slektning, kan det utvilsomt dreie seg om sønnesønn av overnevnte Maria, Kleopas hustru. Dette vet vi selvfølgelig ikke, og antagelig får vi aldri svar på det i denne verden. Med sikkerhet kan vi ihvertfall si at dette arkeologiske funnet ikke truer den katolske tro om at Jesus ikke hadde søsken. Her er det ikke er noen strid mellom vår tro og fakta.

Antall registrerte katolikker i Norge

	1993	2002	2003
I. NORSKE JURISDIKSJONER:			
A: OSLO (BISPEDØMME)			
01 Oslo St. Olav	4,901	8,297	8,444
02 Oslo St. Hallvard	5,770	7,261	7,973
03 Arendal	355	512	547
04 Asker og Bærum	1,827	2,433	2,421
05 Askim	375	565	590
06 Bergen	3,658	4,548	4,722
07 Drammen	1,272	1,493	1,644
08 Fredrikstad	726	1,122	1,159
09 Halden	200	268	279
10 Hamar	778	928	946
11 Haugesund	557	832	890
12 Hønefoss	473	517	572
13 Kristiansand	1,633	1,722	1,847
14 Larvik	211	276	295
15 Lillehammer	142	192	216
16 Lillestrøm	1,240	1,912	2,214
17 Moss	650	840	867
18 Porsgrunn	1,052	1,424	1,383
19 Stavanger	2,350	2,969	3,060
20 Tønsberg	908	1,161	1,246
B: TROMSØ (PRELATUR)			
01 Tromsø	405	471	483
02 Bodø ¹	284	518	305
03 Hammerfest	217	314	320
04 Harstad	172	168	189
05 Mosjøen ¹ (opprettet 2003)			302
05 Narvik	78	104	105
06 Storfjord (Lofoten)	40	64	67
C: TRONDHEIM (PRELATUR)			
01 Trondheim	1,203	1,705	1,660
02 Kristiansund	158	228	200
03 Levanger	261	376	403
04 Molde	140	307	326
05 Ålesund	355	612	639
II. UTENLANDSKE JURISDIKSJONER²			
Eikeli (Bærum)	65		
HELE NORGE:	32,656	44,141	46,314

1) St. Eystein menighet med sete i Bodø ble 5. oktober 2003 delt; den sørligste delen ble til Den Hl. Ånds menighet, med sete i Mosjøen. Ved utgangen av 2002 bestod de to delene av hhv. 280 og 238 registrerte katolikker; på delingstidspunktet var det hhv. 286 og 259.

2) Eikeli opphørte i 1994 som menighet for amerikanske og britiske militære tilknyttet NATO. En mindre NATO-stasjon ble deretter etablert på Jåttå nær Stavanger, og den betjenes av St. Svithuns menighet i Stavanger. Siden 2002 tar vi ikke med noen beregning av antall katolikker tilknyttet Jåttå.

Kommentarer:

Antall registrerte katolikker økte med 2.467 i 2003 til 46.314, det vil si 4,9 prosent fler enn året før. Norge hadde ved årsskiftet 4.577.457 innbyggere. Av dem var 1,01 prosent registrerte katolikker.

Den Hellige Ånds menighet i Mosjøen var den menighet som i løpet av 2003 hadde sterkest vekst i prosent, 26,9%. Dette er en helt ny menighet, så sammenligningsgrunnlaget er derfor de registrerte katolikker året før i den nå utskilte delen av modernemenigheten St. Eystein i Bodø. Sterkest vekst i antall hadde St. Hallvard i Oslo, med 712. Ca. 45,2 prosent av de registrerte katolikkene bor i Oslo eller Akershus. Landets største menighet er St. Olav i Oslo.

Oslo katolske bispedømme (OKB) hadde 41.315 registrerte medlemmer (88,6 prosent av alle registrerte katolikker i landet), men opererer i tilskuddsøymed med et offisielt medlemstall på 50.704 (90,5 prosent av offisielt minsteantall katolikker i landet). Trondheim Stift og Tromsø Stift har så langt ikke foretatt alternativ utregning av antall tilskuddsutløsende medlemmer, slikt at det registrerte og det offisielle medlemstall er det samme. For Trondheim Stift er dette 3.228 katolikker (6,9 av de registrerte i landet / 5,8 prosent av offisielt medlemstall), for Tromsø Stift 2.065 (4,4 / 3,7 prosent). Vårt offisielle minsteantall katolikker i Norge er dermed 55.703, som er 1,22% av befolkningen. En forsiktig beregning av det reelle antall er enda høyere: minst 66.000, eller over 1,4%.

Nesten alle menigheter vokste i 2003, bare i fire (foruten den halverte modernemenigheten) sank antallet katolikker. Det var 713 barnedåp i fjor (mot 613 i 2002) og 53 voksendåp (37). Det konverterte 82 (70) til den katolske tro, og 65 (43) meldte seg ut av kirken. Barn som mottok 1. kommunion: 534 (i 2002: 527); Fermlinger (konfirmanter): 480 (483); Ektevigsler: 176 (159).

Kommuner med minst 50 katolikker

pr. 31.12.2003

Symbolforklaring:

● katolsk sognekirke i denne kommunen;

▮ katolsk kapell;

▲ katolsk messested

Oslo (Oslo)●●	14.908
Bergen (Hordaland)●	3.873
Bærum (Akershus)●	1.816
Stavanger (Rogaland)●	1.720
Trondheim (Sør-Trøndelag)●	1.434
Kristiansand (Vest-Agder)●	1.251
Sandnes (Rogaland)	700
Fredrikstad (Østfold)●	696
Skien (Telemark)	651
Skedsmo (Akershus)●	647
Asker (Akershus)	606
Drammen (Buskerud)●	565
Moss (Østfold)●	530
Lørenskog (Akershus)	455
Porsgrunn (Telemark)●	412
Sarpsborg (Østfold)	411
Arendal (Aust-Agder)●	382
Askim (Østfold)●	378
Sandefjord (Vestfold)▲	375
Tromsø (Troms)●	349
Tønsberg (Vestfold)●	320
Oppegård (Akershus)	304
Haugesund (Rogaland)●	295
Larvik (Vestfold)●	293
Nittedal (Akershus)	286
Ullensaker (Akershus)▲	286
Ski (Akershus)▲	285
Rælingen (Akershus)	281
Halden (Østfold)●	279
Nedre Eiker (Buskerud)	272
Ålesund (Møre og Romsdal)●	265
Ringerike (Buskerud)●	257
Lier (Buskerud)	254
Nesodden (Akershus)▲	244
Bodø (Nordland)●	241
Karmøy (Rogaland)	216
Sola (Rogaland)	207
Vestby (Akershus)	199
Hamar (Hedmark)●	198
Horten (Vestfold)	178
Kongsberg (Buskerud)▲	175
Nøtterøy (Vestfold)	170

Molde (Møre og Romsdal)●	160
Rygge (Østfold)	155
Gjøvik (Oppland)	152
Kongsvinger (Hedmark)▮	141
Ås (Akershus)▮	141
Kristiansund (Møre og Romsdal)●	136
Vennesla (Vest-Agder)	128
Hammerfest (Finnmark)●	118
Eidsvoll (Akershus)	117
Røyken (Buskerud)	115
Stord (Hordaland)▲	111
Ringsaker (Hedmark)	108
Lillehammer (Oppland)●	107
Tinn (Telemark)▮	105
Eidsberg (Østfold)	96
Flora (Sogn og Fjordane)▲	96
Grimstad (Aust-Agder)	96
Fet (Akershus)	94
Levanger (Nord-Trøndelag)●	88
Frogn (Akershus)	87
Stjørdal (Nord-Trøndelag)▲	87
Fjell (Hordaland)	86
Sørum (Akershus)	84
Mandal (Vest-Agder)▮	81
Narvik (Nordland)●	81
Time (Rogaland)	81
Nannestad (Akershus)	78
Stange (Hedmark)	78
Strand (Rogaland)	73
Nes (Akershus)	71
Enebakk (Akershus)	70
Vefsn (Nordland)●	70
Elverum (Hedmark)	68
Rana (Nordland)▮	67
Søgne (Vest-Agder)	64
Flekkefjord (Vest-Agder)	63
Harstad (Troms)●	63
Stokke (Vestfold)	62
Lunner (Oppland)	61
Gjesdal (Rogaland)	60
Holmestrand (Vestfold)	60

Kvinnherad (Hordaland)▲	60
Namsos (Nord-Trøndelag)▲	60
Sande (Vestfold)	60
Notodden (Telemark)	59
Askøy (Hordaland)	58
Fræna (Møre og Romsdal)	57
Os (Hordaland)	57
Alta (Finnmark)▮	55
Farsund (Vest-Agder)	54
Gran (Oppland)	54
Alstahaug (Nordland)	52
Eigersund (Rogaland)	52
Hurum (Buskerud)	52
Odda (Hordaland)	52
Voss (Hordaland)	52
Sør-Varanger (Finnmark)▮	51
Randaberg (Rogaland)	50

Kommentarer:

Ved utgangen av 2003 hadde 100 kommuner minst 50 registrerte katolikker; fem flere enn året før. 13 kommuner hadde minst 500 registrerte katolikker ved årsskiftet (som før).

I to menigheter bodde flere katolikker i en annen kommune enn i den sognekirken ligger i: Skien kommune (651) har 239 flere katolikker enn Porsgrunn, og Sandefjord (375) har 55 flere enn Tønsberg.

Av de kommunene som har minst 50 katolikker, er de ti med høyest katolsk befolkningsandel Oslo (2,85%), Askim (2,70%), Moss (1,91%), Rælingen (1,91%), Bærum (1,76%), Kristiansand (1,66%), Tinn (1,64%), Bergen (1,63%), Skedsmo (1,57%) og Vestby (1,55%). Alle ligger i Oslo katolske bispedømme.

Nord for Dovre kommer Hammerfest høyest, med katolsk befolkningsandel på 1,29 prosent.

Menigheter med sterkst vekst de siste ti år

Ålesund	80,0%
Lillestrøm	78,5%
Oslo-St. Olav	72,3%
Storfjord	67,5%
Haugesund	59,8%
Askim	57,3%
Levanger	54,4%
Arendal	54,1%
Lillehammer	52,1%
Fredrikstad	49,0%

Dersom ikke St. Eystein i Bodø var blitt todelt i 2003, ville menigheten hatt en tiårsvekst på 145 prosent.

gode grunner til å støtte Caritas

I en flora av bistandsorganisasjoner og andre veldedige formål er det ikke alltid lett å vite hvem eller hva man skal støtte. Skal man velge å støtte gode tiltak i Norge, eller skal man velge å støtte tiltak i fjerne himmelstrøk? Det er selvsagt opp til den enkelte å velge sjøl, men her er i hvert fall fem gode grunner for å velge å støtte nettopp Caritas' arbeid.

1) Caritas er den katolske Kirkes bistandsorganisasjon. Det innebærer at Caritas Norge er den katolske Kirke i Norges bistandsorganisasjon. Caritas er et av Kirkens redskap til å forandre verden. Caritas er også et av Kirkens redskap i de troendes utøvelse av sin kristenplikt. Vi er forpliktet av Kirken – og pave Johannes Paul II understreker dette ofte – til å gjøre noe med den urettferdige fordelingen i verden. Det er da ikke rettferdig at noen ganske få her oppe i Nord forbruker en altoverveiende andel av jordens ressurser, mens et flertall av jorden befolkning lever i nød? Kirken slår fast at dette er urettferdig. Og litt av urettferdigheten kan bøtes på ved å støtte Caritas' arbeid. Det er derfor Kirken har opprettet en bistandsorganisasjon, og fortsetter å støtte den.

2) Caritas jobber gjennom det internasjonale nettverket Caritas Internationalis. Et spørsmål man selvsagt stiller seg er: Hvordan i all verden kan en liten organisasjon i Norge med sju ansatte kunne følge med på alle utfordringene som finnes i verden, og vite hva som skal gjøres,

hvor og når? Til å hjelpe oss har vi det internasjonale nettverket – eller konføderasjonen – Caritas Internationalis. Som medlemmer i dette nettverket er vi en del av en av verdens største bistandsnettverk. Vi er tilstede, og kan både raskt og profesjonelt gjøre bistandsarbeid, og samordne hjelpen fra og til de ulike land og regioner. Enten det dreier seg om naturkatastrofer, menneskeskapt katastrofer eller langsiktig utviklingsarbeid, er nettverket en styrke for Caritas Norge.

3) Caritas finnes i lokalsamfunn over hele verden. Ved at vi er en del av Caritas-nettverket, er vi tilstede over hele verden. Nettverket omfatter 162 nasjonale Caritas-organisasjoner og arbeider i over 200 land og territorier. Ved at vi er tilstede som Caritas overalt, kan vi arbeide i lokalsamfunnene med dem som bor i lokalsamfunnene. Den katolske Kirken er tilstede i hele verden, og i fattige land er det ofte bare kirkestrukturen som fungerer ut i lokalsamfunnene på landsbygden. Under mottoet; "den vet best hvor skoen trykker, som har den på" bruker vi Kirken for å kunne nå ut til mennesker. Det er menneskene som bor i de ulike lokalsamfunnene og landene, som er eiere av egen utvikling. Caritas Norge sender ikke "sine eksperter" til land i sør for å drive bi-

standsarbeid. Menneskene sjøl identifiserer sine problemer og sine løsninger. Kirken vektlegger dette subsidiaritetsprinsippet i all utvikling.

4) Caritas Norge en profesjonell organisasjon, med mennesker som brenner for det de gjør. Caritas Norge har siden sekstitallet arbeidet med bistandsprosjekter i fattige land. I løpet av denne tiden har man utviklet Caritas til å bli en solid og profesjonell organisasjon. Norske myndigheter anerkjenner dette og støttet Caritas Norges arbeid med trettifem millioner kroner i 2003. Staben i Caritas Norge består av dyktige mennesker som både har utdannelse og erfaring i bistands- og kirkearbeid. I tillegg brenner de for jobben sin, og synes at det de gjør er viktig, ja nødvendig i verden i dag. Faktisk er det slik at man arbeider for å gjøre seg sjøl overflødig. Hvis verden hadde vært rettferdig hadde man ikke trengt Caritas, men all den tid den ikke er det, vil staben hos Caritas sammen med sine støttespillere ute i menighetene og hele Caritas-nettverket arbeide for å forandre verden.

5) Caritas Norge har svært lave administrasjonskostnader. I bistandsdebatten i Norge er det ofte fokus på at de ulike organisasjonene har høye administrasjonsutgifter. Man hører om administrasjonskostnader helt opp i 30 %. Det er viktig for giverne at så mye som mulig av bidraget går til utviklingsprosjekter, og ikke "spises opp" underveis av administrasjon. I 2003 brukte Caritas Norge 8 % av inntektene sine til administrasjon. Dette er et av de laveste tallene i Norge, og det er vi stolte av. Når det nå i tillegg er innført skattefradrag på gaver til Caritas og man vet at innsamlede midler i Norge utløser støtte fra norske myndigheter, er det svært mye godt bistandsarbeid man får ut av bidragene sine, hvis man gir dem gjennom Caritas Norge.

Enhver menighet har tre bein å stå på: Liturgi; Katekese; Diakoni. Alle tre er like vesentlig, dropper man en av oppgavene, blir det en amputert menighet. Prinsippet gjelder ikke bare for en menighet, men også for en kristen familie og for enhver kristen: Liturgi/bønn; katekese/trosformidling; diakoni/tjeneste.

Ved å støtte opp om Caritas' arbeid bidrar man til å forandre verden, og man lever ut sin katolisitet.

Ingrid Rosendorf Joys

Innsamling i Norge 2003

Det ble i 2003 samlet inn kr. 2.513.697 til Caritas Norges virksomhet. Dette er en reduksjon på 14 % fra 2002. De innsamlede bidragene fordeler seg slik:

Formål	2003	2002	Endring %
Øremerket til enkelte land	423 298	509 195	-16,9
Adventsaksjonen	192 465	118 074	63,0
Fasteaksjonen	445 491	728 354	-38,8
Høstaksjon	151 025	172 009	-12,2
Caritas-søndag	120 704	126 627	-4,7
Kulturdager	36 438	39 444	-7,6
Nødhjelp Afrika	85 548	235 164	-63,6
Afghanske flyktninger	0	28 543	-100,0
Nødhjelp Irak	47 378	0	100,0
Annen nødhjelp	28 900	77 656	-62,8
Katastrofefond	161 500	0	100,0
Ikke øremerkede bidrag	820 950	888 674	-7,6
TOTALT	2 513 697	2 923 740	-14,0

Bidragene kommer først og fremst fra enkeltpersoner, men også fra andre typer givere, og dette fordeler seg slik:

Bidrag	2003	2002	Endring %
Enkeltpersoner	1476'	1819'	-18,9
Minne-/test.gaver	7'	100'	-93,0
Menigheter	395'	544'	-27,4
Ordner/foreninger	346'	251'	37,9
Firmaer, stiftelser mm	289'	209'	38,4
SUM	2514'	2924'	-14,0

Caritas Norge har egne hjemmesider:

www.caritas.no

caritas

Norge

Samarbeidsavtale mellom Menighetsfakultetet og Gregoriana

Våren 2004 arbeides det med en samarbeidsavtale mellom Det teologiske menighetsfakultetet (MF) i Oslo og Det pavelige universitet Gregoriana i Roma. Avtalen innebærer at studenter ved MF kan få godskrevet studieopphold ved Gregoriana. I forlengelsen av dette kan det også bli mulig med en lærerutveksling mellom de to fakultetene, men dette ligger lenger frem i tid. MF vil med dette kunne tilby studenter en mastergrad i katolsk teologi. Avtalen er kommet i stand på bakgrunn av at det allerede finnes katolske studenter ved MF som vil benytte seg av dette tilbudet.

Før denne avtalen ble inngått var MF i kontakt med biskop Gerhard Schwenzer for å tilby tilrettelagte studier for katolske prestestudenter ved MF. Dette tilbudet falt imidlertid da Oslo Katolske Bispedømme ikke har planer om å opprette et presteseminar i Oslo, noe som er en forutsetning for at prestestudentene skal kunne benytte seg av tilbudet.

Avtalen skjer samtidig som professor Bernt Oftestad får tilbake retten til å undervise ved fakultetet, en rett han mistet da han konverterte til Den katolske Kirke for et par år siden.

Samarbeidsavtalen er et gledelig økumenisk fremskritt, og det er også et aldri så lite historisk poeng at når en luthersk lære-institusjon først inngår en slik avtale med et katolsk universitet, så er det med jesuittenes i Roma. Jesuittene var som kjent nektet innreise og opphold i Norge like frem til 1956. Det er for øvrig også første gang Gregoriana inngår en slik offisiell avtale med et luthersk fakultet.

ABH

Glassmalerier i bispegården i Oslo

Glassmaleriet i biskopens kapell

Den 23. mars ble det installert glassmalerier i biskopens kapell og i trappeoppgangen i bispegården i Oslo. Glassmaleriene var en gave til biskop Gerhard Schwenzer SS.CC. i anledning hans 20-årsjubileum som biskop av Oslo i november i fjor. Gaven er hovedsaklig finansiert av tyske

Bonifatiuswerk, som i årenes løp har støttet Den Katolske Kirke i Norge med store beløp, blant annet til kirkebygg.

Det er den tyske kunstneren Gabi Weiss som har utformet glassmaleriene. Kapellvinduet viser Den hellige familie og den korsfestede Kristus - en ikonografisk fremstilling av Guds frelsesplan og de mennesker som aksepterer og er delaktige i denne. Trappehusvinduet viser det guddommelige lys, som lyser opp verden og menneskenes hjerter.

Det er firmaet Glasmalerei Peters som har produsert og installert vinduene på vegne av kunstneren.

Flere innbrudd i det nye Høysteinane Kloster

Natt til søndag 25. april ble klarissene i Larvik utsatt for innbrudd i sitt nye Høysteinane kloster på Veldre. Dette er fjerde gang søstrene opplever innbrudd i klosteret som er under oppføring, og denne gang var det mest verdifulle som ble stjålet, et umontert kjøkken. Tyvene hadde også regelrett renset byggeplassen for ting som spikerpakker, øreklokker, maling, et gammelt toalett osv.

Det første innbruddet var i januar i år. Da forsvant parafin, skjøteledninger og kabler. I påskeferien opplevde søstrene et nytt innbrudd, og da forsvant spikerpistoler, driller og annet verktøy. Tidligere i april forsvant også en nyinnkjøpt sovesofa, koster, varmeovner, bord, radio, regntøy og gummistøvler.

Dette er veldig trist. Jeg kan ikke forstå at folk kan gjøre noe sånt, sier klarissenes priorinne, sr. Elaine Cope, til Østlandsposten. De har etter innbruddene mottatt mye støtte fra lokalbefolkningen.

Prestebolig i Askim

I den nye Mariakirken i Askim, som ble innviet 30. mai 2003, bygges det nå prestebolig i kjelleren. Boligen antas å stå ferdig i løpet av sommeren. Sogneprest Piotr Pisarek tilhører og vil fremdeles ha fast adresse hos Oblatfedrene i Fredrikstad, som betjener Østfoldmenighetene Fredrikstad, Halden, Moss og Askim. Presteboligen i Askim vil derfor kun benyttes en gang i blant.

Byggearbeidene blir utført av Askim-entreprenør Steinar Heller as, som også oppførte Mariakirken. Kjelleren er nå ferdig utgravd, og grunnmuren er påbegynt. Boligen, som er på en etasje med kjeller, vil ha en grunnflate på 75 kvadratmeter og ligge på kirkens vestsida. Kjelleren gjør at menig-

heten får etterkommet kravet om nødutgang i kirkekjelleren, der menighetslokalene befinner seg.

Oslo Katolske Bispedømme fikk avslag

Også Oslo Katolske Bispedømme har fått avslag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus på sitt tilskuddskrav for antall katolikker, som er fremkommet både ved tallene for registreringer i menighetene, og med beregning på samme måte som tre nordiske lutherske menigheter i Norge gjør. Klageinstans er Kirkedepartementet. Ettersom avslaget ikke går inn på OKBs juridiske begrunnelse, vil det være interessant å se hvordan departementet svarer.

I fjor søkte St. Olav domkirkes menighet i Oslo om tilskudd fra Oslo kommune etter samme ordning, og fikk avslag. Fylkesmannen opprettholdt avslaget etter klage, men heller ikke da drøftet avslaget de juridiske argumenter mot forskjellsbehandling av like tilfeller på konfesjonelt grunnlag.

De finske, islandske og svenske lutherske menigheter er gitt retten til å beregne sitt medlemstall på basis av statistikk over innvandrere fra sine land, sammenholdt med hvor stor del av befolkningen i hjemlandet som tilhører deres kirker. Men det offentlige lar ikke katolikkenes komplettere

Juni

At de kristne stadig må være seg bevisst sitt ansvar for å vitne om Guds kjærlighet overfor enkeltmennesker og hele menneskeheten.

At religionsfriheten, som er en grunnleggende menneskerettighet, må bli bedre respektert i Asia.

Juli

At ferietiden må være en hjelp til å gjenfinne den indre harmoni i Gud og til å åpne seg mot andre i kjærlighet.

At legfolket i de unge kirker i større grad må bli hørt og verdsatt i arbeidet for troens utbredelse.

August

At Den europeiske union må øse ny kraft av den kristne arv, som utgjør en vesentlig del av dens historie og kultur.

At fellesskapet og samarbeidet mellom institutter som arbeider aktivt for misjonen, må vokse.

sitt medlemstall med slike beregninger.

I de 20 menighetene i OKB er det fullregistrert (= kjent med navn, adresse, fødselsdato) 41.315 katolikker. I år har menighetene rapportert statistikk over de registrerte medlemmers fødeland, og slik har OKB kunnet komplettere medlemstallet med statistisk beregnede minimumstall for katolikker som kommer fra land med overveiende katolsk befolkning. Eksempel: I de 20 menighetene er det registrert 2.855 polskfødte katolikker. Men befolkningsstatistikk for fylkene som omfattes av OKB viser at det er lovlig bosatt 5.741 polskfødte uten norsk far og/eller mor i samme område. Minst 92,2 % av Polens befolkning er katolikker. Det betyr at det er minst 5.293 polskfødte katolikker i OKB, 2.438 flere enn de registrerte i menighetene. Denne metoden, anvendt på innvandrere fra 25 katolske land, gir OKB et offisielt minimums-medlemstall på 50.704. (Beregner man for **hele** Norge, og tar med **alle** fødeland, kommer vi til at det realistisk sett må være over 66.000 katolikker her.)

Denne beregningsmetoden gir et riktige tall enn det «fullregistrerte». Det offentlige anser med rette metoden som i pakt med Trossamfunnslovens mål, men kun for nordiske vennsamfunn: Man avviser beregningsmåten for ikke-nordiske og ikke-lutherske trossamfunn. Avslaget betyr at OKB får over 2,5 mill. kr. mindre i offentlig tilskudd. Slik «verdsettes» nordiske luthere i Norge i tilskuddssammenheng til det samme som et norsk statskirkemedlem - i pakt med loven, mens en katolikk er «verdt» ca. 70 prosent av statskirkemedlemmet - i strid med trossamfunnslovens § 19.

-CT

Slutt på fødselsmeldinger

Skattedirektoratet har tolket en utredning fra Datatilsynet slik at de nå stanser tilsendingen av fødselsmeldinger til trossamfunnene. Inntil nå har fødeklinikker eller jordmødre vært pålagt å innhente opplysninger om foreldrenes trostilhørighet, og melding om fødsel har så blitt sendt til de respektive trossamfunn. Det ser ut til at en rasjonaliseringsprosjekt har ført til at opplysningene nå vil bli overført elektronisk først til «Sentralkontoret for folkeregistrering». Denne rapporteringsmåten har Datatilsynet funnet lovstridig.

Bortfallet av fødselsmeldinger til trossamfunnene, som lovgiver tidligere har fastslått er samfunnsnyttig («det har interesse for (det registrerte tros)samfunnet og for det offentlige»), er av betydelig ulempe for Den katolske Kirke. Både ved levendeføds-

ler og dødfødsler har det stor sjelesørgerisk verdi å kunne ta kontakt med foreldrene. Meldingene gjør også at Kirken kan oppspore katolikker som er flyttet til ny adresse.

OKB har ved kontakt med Datatilsynet fått bekreftet at Datatilsynet ikke har hatt til hensikt å ødelegge en lovhjemlet rapportordning til trossamfunnene, men kun har gått imot at opplysningen gjør mellomstasjon i Sentralkontoret for folkeregistrering på sin vei til trossamfunnet. Det kan slik synes som om Skattedirektoratets beslutning i beste fall bygger på en misforståelse, i verste fall på uvilje til å gi slipp på en liten rasjonaliseringsgevinst.

-CT

Den 46. internasjonale militærvalfart til Lourdes

Fra mandag 10. til onsdag 19. mai var Norge representert med 23 deltagere på årets militærvalfart til Lourdes. Den norske gruppen var en del av det store valfartsfellesskapet som ellers samlet rundt 13.000 soldater og befal fra hele Europa, inkludert gjester fra Sør-Korea, Elfenbenskysten, Argentina og USA.

Hvert år arrangeres denne valfarten med den hensikt å spre fredelig broderskap mel-

Den norske gruppen før avreise, på trappen til St. Olav domkirke, Oslo

lom militært personell som til daglig har sitt fokus på helt andre ting enn det religiøse.

Programmet i Lourdes består hver dag av messe, i tillegg kommer korsveiandakt, rosenkransbønn, kransenedleggelse ved de falne soldaters minnesmerke, parade og marsjering, show og gøy innimellom det alvorlige.

Den norske delegasjonen, som ledes av p. Sigurd Markussen (kaptein i Feltprestkorpsset) og p. Torbjørn Olsen (major i Feltprestkorpsset), besto i år av soldater og befal fra Hæren (i majoritet i år var gruppen fra Hans Majestetets Garde) og Luftforsvaret, samt to sivile med tilknytning til forsvaret.

Alle katolske soldater og befal har rett til å delta i de årlige militærvalfartene i henhold til permisjonsreglementet.

Vi ønsker også i størst mulig grad å inkludere våre ikke-katolske soldater og befal, derfor har vi hvert år også en stor gruppe ikke-katolikker med på valfarten. I år var også den lutherske presten fra Garden med.

Soldater og befal som kunne tenke seg å være med på neste års valfart i mai 2005, kan gjerne allerede nå henvende seg til p. Sigurd Markussen, e-post: sigurd.markussen@katolsk.no.

P. Sigurd Markussen

Verden

Roma fordømmer tortur av irakere

– Torturen av irakiske fanger er en fornærmelse mot Gud og er kristendommens rake motsetning. Det sa Pavens «utenriksminister», erkebiskop Giovanni Lajolo, til italienske medier. Samtidig påpekte han at denne typen misbruk bare kan avsløres og motar-

Erkebiskop Giovanni Lajolo

beides i et demokratisk samfunn, melder Vatikanradioen. Seksuell fornærmelse og tortur av fanger «strider mot de mest grunnleggende menneskerettigheter og mot kristen moral. Skandalen er

enda større dersom disse handlingene har vært utført av kristne. Dette handler ikke om kristendom, men snarere dens rake motsetning», sa han. Torturen var «et alvorligere anslag mot USA enn den 11. september. Bare det at dette anslaget ikke var forøvet av terrorister, men av amerikanere mot seg selv», sa erkebiskop Lajolo til *La Repubblica*. Han fortsatte at «intelligente mennesker i arabiske land forstår at slike hendelser ikke skjules i et demokrati, men straffes ... Men den store masse – som står under arabiske massemediers innflytelse – kan ikke annet enn å føle avsky og hat mot Vesten vokse i seg». Kommentarene har vakt oppsikt i USA, også fordi Lajolo ble ansett som mer USA-vennlig enn sin forgjenger, franskmannen Jean-Louis Tauran, nå kardinal og leder for vaticanarkivene. Den amerikanske Vatikan-ambassadøren Jim Nicholson sa at det

viktigste må være hva irakerne synes. De fleste undersøkelser viser at majoriteten av dem ser positivt på sin fremtid etter Saddam Husseins fall, sa han.

Norgesvenn blir filippinsk erkebiskop

Erkebiskop Ramon C. Argüelles av Lipa

Den filippinske biskopen med tilsynsansvar for filippinsk sjelesorg utenlands, Ramon C. Argüelles (59) ble i mai utnevnt til erkebiskop av Lipa i Batangas-provinsensørfor Manila. Argüelles har besøkt Norge to ganger; filippinere utgjør den største utenlandsfødte gruppen blant de registrerte katolikker i Norge.

Indias katolikker glade over valgresultat

Kongresspartiets overraskende seier ved parlamentsvalget i India i mai gleder landets katolikker. «Resultatet viser at demokratiet er levende og har dype røtter i nasjonens sekulære mentalitet», sa pater Donald De Souza, pressetalsmann for Indias katolske bispekonferanse. De siste seks årene har en regjeringskoalisjon dominert av det hindunasjonalistiske BJP-partiet ledet landet, og i den perioden har India vært hjemsoekt av vold og propaganda mot kristne og muslimske minoriteter. Ved å unngå Bharatiya Janata Party (BJP) «har velgerne vist at de ønsker en demokratisk og sekulær regjering, ikke en fundamentalistisk», sier p. De Souza.

Økt spenning mellom kirke og stat i Spania

Spenningen stiger mellom Den katolske Kirke i Spania og den nye sosialistregjeringen på en rekke områder, fra religionsundervisning på offentlige skoler til abort og homoseksualitet. Dette melder nyhetsbyrået CNS etter den spanske bispekonferansens møte i mai. Kardinal Antonio M. Rouco Varela sa at Kirken er åpen for dialog, men at den ikke vil gi slipp på sine grunnleggende prinsipper. I forbindelse med endringene i kjølvannet av sosialistenes valgseier i mars sa den pavelige nuntius erkebiskop Manuel Mon-

Kardinal Antonio M. Rouco Varela

teiro de Castro til bispekonferansen at «den nye politiske situasjonen har medført nye utfordringer for Kirken ... Blant disse utfordringene er utdanning, abort, eutanasi, homoseksualitet, kjønnsskifte og stamcelleforskning.»

Vatikanet mot islamske gudstjenester i katedralen i Córdoba

Presidenten for Det pavelige råd for interreligiøs dialog, erkebiskop Michael Fitzgerald, går på det sterkeste mot at katedralen i Córdoba i Spania delvis skal kunne benyttes som moské.

Erkebiskop Michael L. Fitzgerald

Det er vanskelig å bygge sameksistens mellom kristne og muslimer på å ville skru historien tilbake, sier han. Det finnes en minoritet blant muslimene som vil islamisere Europa fordi de betrakter Europa-kontinentet som dekadent. Generalsekretæren for Det spanske islamske råd hadde satt frem krav om felles bruk av katedralen i Córdoba. Fitzgerald kritiserte at de spanske myndighetene støttet muslimenes krav for å tilfredsstille alle deler av samfunnet.

Voldtekt rettfærdiggjør ikke fosterdrap

Chiles helsedepartement har bestemt at den potensielt abortfremkallende „angrepillen“ skal deles ut gratis til voldtekts ofre. – Dette er gratisutdeling av et medikament som ikke har til hensikt å helbrede, og er en svært alvorlig krenkelse av menneskers rettigheter, mener kardinal Francisco Javier Errázuriz Ossa, melder Dagen på grunnlag av en melding fra det katolske nyhetsbyrået Zenit. Han vil heller at det skal fremmes «et miljø som viser barmhjertighet og omsorg for livet slik at institusjoner, samfunn, lover, vaner og familier går inn for alt som godtar, respekterer, oppmuntrer og støtter livet, og alt som uttrykker solidaritet med livet».

Polske biskoper ønsker at EU-grunnlov skal nevne Gud og kristendom

Polens biskoper uttalte i mai at de ønsker at EUs fremtidige grunnlov skal nevne Gud og kristendommen. Biskopenes talsmann sa at det historisk sett ville være både urettferdig og usannferdig å ikke gjøre dette.

- I denne historiske stund appellerer de polske biskopene til alle regjeringer i unionen om å nevne Gud og kristendommen i den fremtidige grunnloven, sa msgr. Jozef Kloch til Vatikanradioen.

- Å ikke nevne Gud og kristendommen, som gjennom århundrer har preget Europa, ville være en stor historisk urettferdighet og en forfalskning av sannheten. Land som Polen, hvor kristendommen har dype røtter, har en spesiell rett til å fremlegge dette kravet om sannhet og rettfærdighet.

Nonner utvikler produksjonsmetode for hostier med lavt gluteninnhold

Etter mer enn et tiår med mislykkede forsøk klarte amerikanske benediktinersøstre til slutt å utvikle et alterbrød som trygt kan spises av personer med søliaki (glutenintoleranse), men likevel oppfyller kirkelovens strenge bestemmelser. Dersom noen med søliaki spiser gluten, et protein som finnes f.eks. i hvete, kan de risikere alvorlige skader på indre organer. Kirkeloven forbyr glutenfri hostier. Det betyr at søliakere som går til nattverd ikke kan motta Kristi Legeme i brødets skikkelse – løsningen er at de får drikke av kalken. Ingen hadde funnet en metode til å lage spiselige hostier med et lavt nok gluteninnhold til at folk med sykdommen trygt kunne spise dem. Klosteret med de nye glutenfrie hostiene («Benedictine Sisters of Perpetual Adoration» i Clyde i Missouri), som har bakt hostier i mer enn hundre år, hadde påtatt seg den vanskelige oppgaven for nesten femten år siden. Siden har de utrettelig forsket og eksperimentert med forskjellige oppskrifter, melder det amerikanske katolske nyhetsbyrået Catholic News Service (CNS).

Vatikanavis oppdager nytt talent

Vatikanets avis «L'Osservatore Romano» er ofte verdt å følge med på for å identifisere nye folk som Pavestolen kommer over på sin «talentjakt» etter katolske tenkere. I midten av april slapp ett av de ferskeste funnene til, den 33-årige tyske filosofen Raphaela Schmid. Folk på innsiden i Vatikanet beskriver henne som «superkompetent», og en ny stjerne blant unge kirkelige tenkere.

I en artikkel med overskriften «Er ekteskap rettferdig diskriminering?» tilbakeviste hun klart og analytisk påstanden om at det å nekte homofile forhold ekteskapelig status skulle være en slags urettferdighet. Schmid argumenter hviler på det faktum at samfunnet lenge har fremmet ekteskap med spesielle fordeler, fordi prokreasjon og sosialisering kjennetegner det. Det typiske ekteskap mellom mann og kvinne frembringer, oppdrar og utdanner barn, og for den sosiale fornyelsesprosessen skyld er det viktig å gi preferentiell status til ekteskapet, skriver hun.

Offisiell minikatekisme snart klar

Vatikanet påbegynner nå sluttredigeringen av en forkortet og forenklet versjon av «Den Katolske Kirkes katekisme» (KKK) fra 1992. Det melder CNS. Et utkast av miniutgaven ble i februar tilsendt alle verdens kardinaler og presidenter for bispekonferanser, og ifølge Pavestolens pressetalsmann Joaquin Navarro-Valls var fristen for endringsforslag utgangen av april. I fjor høst ga pave Johannes Paul II en kommisjon på ti i oppgave å lage et utkast til en kortere og enklere versjon av KKK. En norsk oversettelse ble utgitt i 1994, og er på 795 sider. Miniutgaven blir omtrent en syvendedel så stor, og skrives i spørsmål/svar-form. Etter at dokumentet er redigert, vil den bli oversatt til alle verdensspråk. Det antas at den blir utgitt sent 2004 eller tidlig 2005.

Nonne undersekretær i Vatikan-kongregasjon

Pave Johannes Paul II utnevnte i april en salesianersøster til undersekretær i den romerske kuries kongregasjon for Institutter for konsekrent liv og Selskaper for apostolisk liv. Den italienske sosiologutdannede sr. Enrica Rosanna blir dermed nr. 3 i dette Vatikan-organet som har særlig tilsyn med spørsmål knyttet til ordensprester og ordenssøstre.

Erkebiskop til politikere: Slutt å ta nattverd

Erkebiskop John J. Myers av Newark

– Katolske politikere som avviker fra Kirkens grunnleggende læresetninger i offentlige politiske standpunkter, bør være åpne om at de ikke er i fullt fellesskap med Kirken og slutte å ta del i nattverden, sa erkebiskop John J. Myers av Newark i USA i et hyrdebrev i mai. «Å motta kommunion ... betyr at en faktisk er i fullt fellesskap med Kristus og hans kirke,» skrev erkebiskopen. «Å motta kommunion når en gjennom private eller offentlige handlinger har atskilt seg fra enhet med Kristus og hans Kirke, er objektivt sett uærlig.» Erkebiskop Myers navngav ingen, men uttalelsen fulgte etter flere ukers debatt i USA over katolske politikere som senator John Kerry. Kerry, som antagelig blir Demokratenes kandidat under høstens presidentvalg, står i opposisjon til Kirken i saker som abort og stamcelleforskning. Flere andre katolske politikere og embetsmenn forsvarer lignende eller andre standpunkter i opposisjon til katolsk lære.

Hyrdebrevet kom bare dager etter at kurdinal Francis Arinze ble spurt av journalister om samme emne i Roma. Han mente at det var rett av en prest å nekte nattverden til en politiker som var aborttilhenger, men at det fikk være de amerikanske biskopers oppgave å vurdere de konkrete forhold i USA. Noen biskoper står på samme linje som Myers, blant dem erkebiskopene Raymond Burke av Saint Louis og Charles Chaput av Denver, og den nye biskopen av Camden, Joseph Galante, som tidligere var tilknyttet den romerske kurie. Biskopen av Colorado Springs, Michael Sheridan, skrev et hyrdebrev der han advarte katolske velgere: Der som de stemmer på kandidater som går inn for abort, stamcelleforskning med tidligfostre, eutanasi eller homofil ekteskap, bør de avstå fra nattverd inntil de har angret det og skriftet.

Mange katolske biskoper er kommet frivillig eller motvillig på banen i kommunionsspørsmålet etter at søkelyset ble satt på for alvor. Og holdningene spriker. Den amerikanske bispekonferansens formann, biskop Wilton Gregory av Belleville, mener at nattverdsnekt må komme langt ned på listen av tiltak.

– Katolske politikere som avviker fra Kirkens grunnleggende læresetninger i offentlige politiske standpunkter, bør være åpne om at de ikke er i fullt fellesskap med Kirken og slutte å ta del i

Kardinal Roger Mahony i Los Angeles mener at det må en kirkerettslig straffeprosess til før han vil nekte noen kommunion og sa eksplisitt at Kerry fikk gå til nattverd i L.A., og erkebiskop Daniel Pilarczyk av Cincinnati, en tidligere leder av bispekonferansen, gir tilkjenne at han tenker likedan. Boston-politikerens egen erkebiskop, Sean O'Malley, har tidligere oppfordret alle katolske politikere som ikke holder seg til Kirkens lære, til å gi avkall på å gå til kommunion. Men han har ikke forbudt sine prester å dele ut kommunion til slike politikere, og Kerry har gått til nattverd i Boston flere ganger de siste månedene.

Kardinal Theodore E. McCarrick

Kardinal Theodore McCarrick i Washington sa at han ikke ville føle seg vel («comfortable») ved å nekte Kerry nattverd. Han leder en komité nylig opprettet av bispekonferansen for å se på hvordan kirkeledere skal

forholde seg til katolikker som på den politiske arena er i aktiv opposisjon til Kirkens lære. Dette utredningsarbeidet gir et velkomment pusterom for andre biskoper.

Saken går mange biskoper på nervene: Som kardinal Francis George i Chicago: Han viste til McCarrick-komiteen da han ble presset for n'te gang om saken, og sa at han begynte å bli stemt for å ilegge masete journalister nattverdsnekt! Det er åpenbart at mange biskoper ikke er begeistret for at emnet kommer opp, nettopp på grunn av valgkampen. President George W. Bush, som ikke er katolikk, er motstander av abort, men samtidig tilhenger av dødsstraff, og deler av hans utenrikspolitikk er blitt kritisert av Kirken. Det er umulig for biskopene å si noe - eller å la være å si noe - uten at det kan utnyttes i valgkampsammenheng. På den annen side ønsker jo Kirken at katolikker skal engasjere seg og ta hensyn til kristen etikk, både de som er politikere og de som er velgere.

Kirken frykter hungersnød i Zimbabwe

Etter at Zimbabwes regjering har avvist næringsmiddelhjelp fra utlandet, frykter den katolske kirke i landet at det vil bryte ut hungersnød. I landets vestlige del rekker mat-

lagrene i høyst tre eller fire måneder til, sa erkebiskop Pius Ncube av Bulawayo til BBC i mai. Store jordbruksområder ligger brakk, på de beste farmene foregår det intet jordbruk lenger, sa erkebiskopen.

Paven ønsker ytterligere EU-utvidelse

EU bør utvides helt «til Europas geografiske grenser», sa Paven i en audiens for europeiske kardinaler og biskoper i mai. Alle Europas folk har ikke bare historiske bånd, men deler de samme kulturelle og religiøse verdier, sa Johannes Paul II. Hvor Europas grenser går, beskrev ikke Paven, men han har tidligere gått inn for at land som Bulgaria, Romania og Kroatia, melder nyhetsbyrået Kathpress.

Flere prestekandidater

Antallet prestekandidater har stadig steget i de senere årene. Dette går frem av siste utgave av Kirkens statistiske årbok, som ble offentliggjort nylig i Vatikanet. Antallet kandidater på seminarer i bispedømmene og i ordenene har vokst fra 108.017 i 1997 til 113.199 i 2002. Men utviklingen har tydelige regionale forskjeller. For eksempel har Sør-Amerika, Afrika og Oceania større tilvekst enn Asia. Det eneste kontinentet med nedgang er Europa.

Paven helligkåret seks

I mai helligkåret Johannes Paul II fire ordensgrunnleggere, en munk og en legkvinne. De seks er ordensgrunnleggerne Luigi Orione F.D.P. (1872-1940) fra Italia, Annibale Maria di Francia R.C.I. (1851-1927) fra Italia, José Manyanet y Vivès S.F. (1833-1901) fra Spania (Katalonia) og Paola Elisabetta Carrioli I.S.F. (1816-1865) fra Italia, dessuten den libanesiske munken Nimatullah Kassab Al-Hardini O.L.M. (1808-1858) og den italienske legkvinnen Giovanna Beretta Molla (1922-1962), som nektet å gjennomgå en operasjon som ville ha drept hennes ufødte datter, noe som gjorde at hun selv døde. Se omtale og biografier på www.katolsk.no.

Med søndagens helligkåring har antallet hellige menn og kvinner som er kanonisert av pave Johannes Paul II, kommet opp i 483.

Viktig Melding

Katolikkers personnummer

Som meldt i flere nummer av Broen, har Stortinget vedtatt en lovendringsom gjør at våre medlemsregistre er utilstrekkelige som grunnlag for krav om tilskudd til Den katolske Kirke fra kommune og stat.

Nå får vi vite at Kirken fra og med neste år må opplyse om hvert medlems fullstendige fødselsnummer. Ellers mister Kirken offentlige økonomiske tilskudd.

Det er altså snakk om det nummer som er fødselsdatoen vår + de fem tilleggsnumrene (personnummeret).

Dette blir ikke lett. Menighetene har ikke særlig mange slike fullstendige nummer registrert, fordi det tidligere ikke har vært et krav. Plutselig må vi ha for alle våre ca 46 000 medlemmer. Vi får ikke mye hjelp fra det offentlige til dette, da det ville medføre meget arbeid for folkeregisteret.

Derfor denne oppfordring:

Vær så snill å opplys din menighet om din/familiens fullstendige, 11-sifrede fødselsnummer.

Dette kan gjøres på flere måter:

- 1) send et brev til din menighet
- 2) gi en lapp til sognepresten, menighetssekretæren...
- 3) ring menighetskontoret
- 4) send e-post
- 5) fyll ut skjema på www.katolsk.no (gjelder kun OKB)

Det beste for oss er om du bruker skjemaet på www.katolsk.no (du kan klikke deg videre fra forsiden). Da kan du også oppgi noen andre opplysninger som menighetene kan ha bruk for. På www.katolsk.no finner du dessuten også alle aktuelle telefonnummer, adresser, e-postadresser – og også mer bakgrunnsinformasjon om lovendringen.

Troskongregasjonen visiterte Oslo Katolske Bispedømme

Oslo Katolske Bispedømme hadde i mars 2004 visitas av to utsendinger fra Troskongregasjonen. Visitasen, som varte en uke, ble avsluttet den 17. mars.

Temaet for visitasen var påstått seksuelt overgrep og behandlingen av saken. Visitasen kom i stand på initiativ fra Troskongregasjonen selv, og den videre behandling av saken er helt opp til kongregasjonen.

Visitasen gir et signal om at Kirken sentralt ønsker å bygge opp tillit til Kirken ved at man tar saker som dette alvorlig.

Saken ble omtalt i et VG-oppslag den 26. mars og ble senere fulgt opp i flere medier. I den anledning sendte Oslo Katolske Bispedømme den 26. mars 2004 ut følgende pressemelding:

I hovedoppslaget i VG 26. mars, som også er gjengitt i andre medier, omtales Den pavelige Troskongregasjonens visitas i Oslo Katolske Bispedømme i mars 2004.

Visitasen kom som følge av klager fra katolikker i Norge. Sentralt i disse klagene var en overgrepssanklage mot en katolsk prest som ble fremsatt i 2002. Forholdet ble politianmeldt, men saken ble senere henlagt av politiet.

Sakens juridiske status tilsier at den er av innenkirkelig karakter. Vi beklager det mediefokus den har fått, når den fortsatt er til behandling.

Oslo Katolske Bispedømme kan ikke på dette tidspunkt uttale seg om hva som er de faktiske forhold i denne konkrete saken, siden den er under granskning. Det er Troskongregasjonen som behandler saken, og det er den som tar stilling til innsamlet informasjon.

På generelt grunnlag må det sies at Den Katolske Kirke ser meget alvorlig på anklager mot prester, når

det gjelder både overgrep og misbruk av stilling. Selv om en sak blir henlagt av politiet, kan det likevel være at den har i seg brudd på den moralske adferd som forventes av katolske prester. Det kan derfor være nødvendig med en kirkelig granskning som kan avklare slike spørsmål, med tanke på alle involverte parter, så vel som Kirken som helhet.

Oslo Katolske Bispedømme
26. mars 2004

Mediainteressen og -oppslagene medførte at det fremkom ulike synspunkter og spekulasjoner rundt visitasen både i pressen og i indrekirkelige sammenhenger. Blant annet ble pressen tilsendt en erklæring undertegnet av et tredvetalls katolikker til støtte for biskop Schwenzer og hans håndtering av saken. I denne anledning fant biskop Schwenzer det den 1. april nødvendig å komme med det følgende klargjørende budskap til katolikker i bispedømmet:

Kjære brødre og søstre

Av oppslag i Verdens Gang 31. mars fremgår det at det er skrevet en støtteerklæring til meg som biskop. På bakgrunn av denne og på bakgrunn av synspunkter som ellers har fremkommet i pressen og for øvrig i sakens anledning, finner jeg det nødvendig å komme med noen presiseringer:

Den direkte foranledningen til visitasen var en uakseptabel episode ved et kloster i Oslo. Episoden ble bl.a. innrapportert til Troskongregasjonen i Vatikanet og var utløsende for den visitas som har funnet sted. Men det har også vært andre forhold som katolikker har vært

misfornøyd med over flere år, som Troskongregasjonen har blitt informert om, og som har vært medvirkende. Klager fra katolikker gjelder konkrete saker og den behandling de har fått. Kritikkk av saksbehandlingen gjelder dels det aktuelle klostrets overordnede, og dels retter den seg mot min egen medvirkning. Visitasen har vært planlagt gjennom lengre tid, og jeg ble orientert om muligheten allerede for ett år siden under mitt ad limina-besøk i Roma. Også nuntius, Vatikanets sendemann for Norden, er involvert i vurderingene omkring og oppfølging av en visitas som denne.

Når jeg presiserer dette, er det for å få frem at det ikke er grunnlag for påstander og rykter som har oppstått, og som innebærer andre hensikter med visitasen enn de som er nevnt ovenfor. Av det materialet som jeg er kjent med, fremgår ikke noe slikt. Det har vært konkrete saker eller også synteser av disse som

har vært trukket frem på en ryddig måte. Meg bekjent er også skillelinjer mellom såkalte liberale og konservative uten relevans for visitasen. Det er grunn til igjen å understreke at visitas i nærværende sak er et helt ut indrekirkelig forhold. Visitasen viser samtidig at Kirken tar sitt oppdrag og sine troende alvorlig. Etter mitt syn er visitasen ikke egnet for videre diskusjon eller spekulasjoner, og jeg vil sterkt anmode alle katolikker om å avvente resultatet.

Jeg har full tiltro til av visitasen vil føre til en saklig og rettfærdig vurdering til beste for fellesskapet i Kirken.

+Gerhard Schwenzer SS.CC
Biskop

Arken

– det katolske barnebladet

Har dere barn under 12 år, da bør de få barnebladet Arken. Arken har vært utgitt i mange år under forskjellige fasonger og redaksjoner, men hele tiden har målet vært å nå de minste i Den katolske kirke i Norge.

Å oppfostre barn i katolsk tro og livsførsel går ikke av seg selv, og det har vel heller ikke blitt mindre utfordrende enn før. Barn som er døpt i Den katolske kirke skal gjøres kjent med de rikdommer som Kirken forvalter, og identifisere seg med det og gjøre det til sitt i tro og gjerninger. Gjennom Arken ønsker Kirken å gi en håndsrekning til barnefamilieene. Her vil man finne stoff både for de over og de under lesekyndig alder, og man vil finne stoff som barna og de voksne må se på sammen. I tillegg vil bladet inneholde et par sider spesielt beregnet på foreldrene, med tanker rundt katolsk oppdragelse og konkrete tips, for eksempel om det å be med barna.

Arken trykkes i 24 sider og kommer for tiden ut 4 ganger i året. For å motta bladet, må man være medlem i Norges unge katolikker (NUK), der er årskontingenten på 150,- Det går også an å motta bladet uten å bli medlem i NUK, men det vil allikevel koste det samme.

Redaksjonen i Arken ønsker fremover å presentere noe av det liv som finnes i de katolske barnegruppene rundt om i menighetene. Å lese om og se bilder av katolske barneaktiviteter utover sin egen familie eller menighet, kan gjøre det lettere for barna å identifisere seg med katolsk liv. Vi utfordrer derfor ledere for sli-

ke grupper, alt fra søndagsskoler til speidergrupper, til å skrive litt om deres gruppe, enten generelt eller om et spesielt arrangement gruppen har og legge ved noen bilder.

Dersom noen har kommentarer til bladet, hva som er bra og hva som bør bli bedre eller anderledes, ber redaksjonen om respons.

Alle brev sendes til:

Arken
c/o Norges unge katolikker
Akersvn. 16 a
0177 OSLO

1

Ta ett ord fra hver setning. Da finner du noe som Jesus sa om seg selv.

1. Skal jeg drikke te?
2. Han er fremdeles døv.
3. Dette er det eneste brødet jeg fant.
4. Nå som sommeren kommer.
5. Han kommer alltid for sent.
6. Han gikk ned trappen.
7. Jeg falt fra stolen.
8. Etter døden kommer vi til himmelen.

(1+9+40)

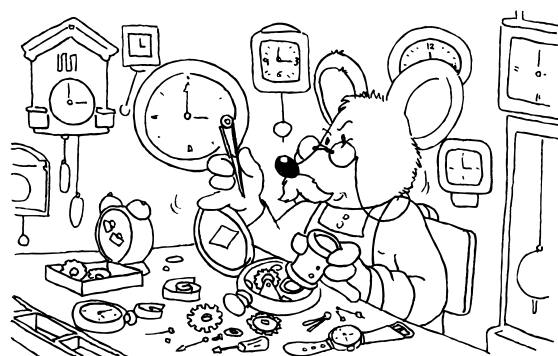
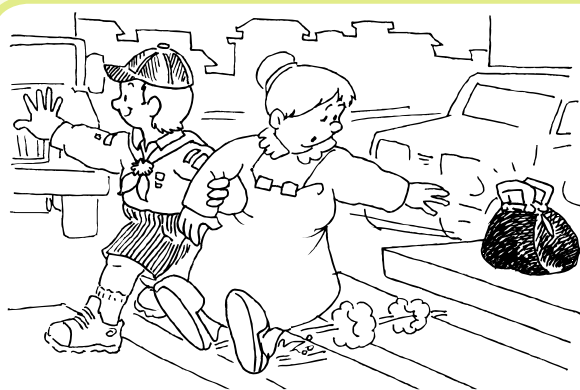
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
----	----	----	----	----	----	----	----

2 *Hvilket uttrykk finner vi i Bibelen?*

Fargelegg bildene og finn ut hvilket uttrykk kommer fra Bibelen:

- A. Å gjøre noen en bjørnetjeneste
B. Å tjene to herrer

- C. Dårlig service
D. Tid er penger

(Matt. 6,24)

**CARITAS
NORGES** 14. generalforsam-

ling gikk av stabelen på Mariaholm 7. - 9. mai, og i år var det representanter fra 17 av landets menigheter tilstede. Generalforsamlingen valgte følgende nye styremedlemmer i Caritas Norge: **P. Paul Pham Huu Y, Tove Avenstroup Haugen og Øyvind Oland.** I styret sitter forøvrig **Gjermund Høgh** (styreleder) og **Thomas Sivertsen.**

DEN 16. APRIL 2004 ble **p. Ireneusz "Irek" Zielinski** offisielt medlem av fraterniteten Den hellige Familie i Kommuniteten Béatitudes.

Béatitudes-fellesskapet har sin opprinnelse i 1975, fra møtet mellom to ektepar som på det tidspunktet tilhørte den protestantiske kirke. De konverterte til Den katolske Kirke hovedsakelig av tre grunner, som i stikkordsform kan formuleres slik: Eukaristi, Kirken, Maria. De lever etter den hellige Terese av Jesusbarnets ord: "I hjertet av Kirken, min Mor, skal jeg være kjærligheten." Fellesskapet består av prester, mun-

P. Irek Zielinski

ker, nonner og familier og ble godkjent i Den Katolske Kirke den 8. desember 2002. Den prestelige fraterniteten ble grunnlagt av Béatitudes-Kommuniteten for å svare på et kall fra kommunitetens grunnlegger og ønskene til en del prester og seminarister. Den har til hensikt å fremme en form for prestelig liv og en spiritualitet for prester og kommende prester i de lokale kirkers tjeneste. Fraterniteten samler seminarister, diakoner og prester som ønsker å leve sitt ministerium i bispedømmene, innenfor rammen av livsfellesskap ("fraterniteter") preget av en felles spiritualitet.

SOMMEREN 2004 oppløser St. Josephsøstrene kommuniteten i Porsgrunn, og **sr. Sigrid Wittenberg**

og **sr. Agathe Liebrand** flytter til St. Josephsøstrenes Hjem på Grefsen i Oslo.

St. Josephsøstrene har en lang historie i Porsgrunn. I 1891 åpnet søstrene en menighetsskole i byen, samtidig som de utførte ambulansesykepleie. I 1893 ble St. Josephs Hospital i Porsgrunn grunnlagt. Den første utvidelsen skjedde i 1913, og det fulgte en sterk vekst og utvikling på hospitalet. I 1976 ble St. Josephs Hospital solgt til Telemark Fylke. Søstrene flyttet over i private boliger i Aallsgate, like i nærheten av hospitalet.

Sr. Agathe og Sigrid, som er igjen i Porsgrunn, flyttet dit i 1993. Begge har vært aktive i menigheten i alle år, og de har satt stor pris på det gode samarbeid og den fine atmosfæren i menigheten.

Melding fra St. Josephsøstrene

Sr. Marie-Louise

Marie-Louise er dermed den siste St. Josephsøster som forlater Halden.

De første St. Josephsøstre kom til Halden i 1887. Søstrene startet med ambulansesykepleie i byen og grunnla en menighetsskole. Samme år ble St. Josephs Hospital i Halden åpnet. Østfold Fylkeskommune overtok driften av dette i januar 1988. En gruppe søstre ble imidlertid boende i Halden frem til 1996. Da ble sr. Marie-Louise eneste søster i byen og flyttet inn i en leilighet i menighetens hus. Hun har vært en stor støtte for og har trivdes i menigheten i alle år, men på grunn av hestetilstanden flytter hun i løpet av sommeren til St. Josephsøstrenes Hjem i Oslo.

Melding fra St. Josephsøstrene

DEN 29. MARS 2004 ble **sr. Maria Thomas Schniederberend OP** gjenvalgt som priorinne i Lunden Kloster i Oslo for en ny treårs pe-

Sr. Marie-Thomas

riode. Biskop Gerhard Schwenzer SS.CC av Oslo feiret votivmessen til Den Hellige Ånd. Deretter ble valget gjennomført av klosterets kapittel, og biskopen kunn-

gjorde valgresultatet for hele kommuniteten. Lunder kloster tilhører Dominikanerordenen, og kommuniteten består for tiden av 14 søstre –deriblant én postulant.

RAGNAR SALVESEN, prestekandidat for Oslo Katolske Bispedømme, har fra 1. september i fjor hatt sitt obligatoriske praksisår i St. Svithun menighet i Stavanger. Ragnar, som er fra Kristiansand, begynte sine prestestudier ved Allen Hall i London høsten 2000 og fortsetter sine studier der til høsten.

Ragnar avløses imidlertid av en annen av OKBs prestekandidater, nemlig **Pål Bratbak**, som på sensommeren begynner sitt praksisår i St. Svithun. Pål startet sine prestestudier for Oslo Katolske Bispedømme ved Allen Hall høsten 2002. Han er født og oppvokst i Oslo, hvor han har vært aktiv i St. Hallvard

Pål Bratbak

kirke som ministrant og senere kateket for konfirmanter. Ved siden av skole og studier har han vært engasjert i barne- og ungdomsarbeidet i Norges Unge Katolikker på lokalt og sentralt plan.

SOM TIDLIGERE NEVNT i Broen, oppløser Fransiskanerne av den nederlandske provins sin kommunitet i Fransiskushuset på Vinterbro. Kommuniteten består i dag av p. Lars Frenzel, p. Peter Tan Duc Do og br. Bjarne Falkanger. Huset lukkes offisielt den 15. juli.

Br. Bjarne Falkanger er den eneste av de tre brødrene på Vinterbro som blir værende i Norge. I løpet

Br. Bjarne Falkanger OFM flytter til Larvik.

av sommeren, når klarisene i Larvik har flyttet inn i sitt nye Høysteinane Kloster, bosetter br. Bjarne seg foreløpig i søstrenes gamle kloster på Østre Halsen.

P. Peter Tan Duc Do sluttet som deltidskapellan i St. Hallvard menighet i Oslo 15. april 2004 og flytter i juli til en fransiskanerkommunitet i Milwaukee i Wisconsin, USA. Der vil han i en tid fremover arbeide i en menighet med en stor vietnamesisk gruppe.

P. Lars Frenndel fullfører sin periode som generalvikar i Oslo Katolske Bispedømme ut august, men slutter som deltidskapellan i St. Olav domkirke i Oslo den 1. juli og som skoleprest ved St. Sunniva

P. Lars Frenndel OFM flytter i september til Nederland.

ved skoleårets slutt. Når han i juli flytter fra Vinterbro, bosetter han seg midlertidig i bispegården i Akersveien 5. Den 24. september flytter han til Nederland for å bli guardian i en fransiskanerkommunitet i Amsterdam, hvor han selv hadde sin novisiatstid. Selv om p. Lars forlater Norge, vil han fremdeles være kontaktperson mellom den nederlandske fransiskanerprovins og et par av de nederlandske fransiskanerne som fortsatt bor i Skandinavia.

Broen beklager at vi i forrige nummer kom i skade for å bytte om navn og bilde på fader **Melgabar (Mel) Necio Enero** og fader **Amando (Boy) Bergantino Alfaro**, som i begynnelsen av februar kom til Norge for å virke i sjelesorgen blant filippinere i noen år. Vi bringer her riktige navn og bilder av våre nye filippinske prester:

Fader Amando (Boy) Bergantino Alfaro

Fader Melgabar (Mel) Necio Enero

Utnevelser/presteforflytninger i Oslo Katolske Bispedømme

Biskop Gerhard Schwenzer SS.CC. av Oslo har den 29. april bebudet følgende presteforflytninger og endringer bispedømmet høsten 2004: **P. Arulanandam "Arul" Anthony-pillai**, siden november 2002 sognadministrator i Lillehammer, skal utnevnes til sognadministrator til St. Peter menighet i Halden - for en periode av to år.

Sogneprest i Hamar, **p. Robert Kanoza SS.CC.** overtar ansvaret for menigheten i Lillehammer ved siden av ansvaret for St. Torfinn menighet i Hamar. P. Kanoza blir samtidig løst fra ansvaret for Kongsvinger med omegn, som flyttes over til St. Magnus menighet i Lillestrøm.

P. Peter Nguyen Tuan Van, nå kapellan i St. Paul i Bergen, flytter som kapellan til Lillestrøm.

St. OLAV

BOKHANDL A/S

AKERSVN. 14, 0177 OSLO
TLF 23219555, FAX 22360263
E-post: bokhandel@katolsk.no
Nettbutikk:

www.stolavbok.no

Bøker av og om
Thomas Merton

Thomas Merton:
"Mystics and Zen Masters"
Hft. Kr. 177,-

M. Basil Pennington:
"Thomas Merton, My Brother
His Journey to Freedom,
Compassion and Final
Integration"
Essays.
Hft. Kr. 217,-

Thomas Merton:
"The Seven Storey Mountain"
Selvbiografi
Hft. Kr. 328,-

Patrick F. O'Connell:
"The Vision of Thomas Merton"
Hft. Kr. 198,-

Åpningstider: Man – fre 10-17
Torsdag 10 – 19
Lørdag STENGT
Sommertider:
(f.o.m. 21/06 t.o.m. 14/08)
Man – fre 10 – 16
Torsdag 10 – 18
Lørdag STENGT

Bokprosjekt om de nederlandske fransiskanerne

Etter 80 års virke i Norge, legges i sommer den siste kommunitet for fransiskanerne fra den nederlandske ordensprovins ned. - Vi trenger materiale til boken om dem fra alle som har kjent disse brødrene og deres arbeide, opplyser forfatterne.

På oppdrag fra ordensprovinsialen i Nederland har pater Lars Fren del, de nederlandske fransiskanernes guardian i Skandinavia, engasjert Trine Haaland og Berit Müller for oppgaven å samle stoff og forfatte en bok om "de nederlandske" fransiskanernes arbeide i Norge.

Viktige brødre

Forfatterne har begge et varmt forhold til denne grenen av fransiskanerne.

- Jeg kjenner fransiskanerne gjennom St. Hallvard menighet, som jeg har tilhørt mesteparten av mitt voksne liv. Fransiskanerne der har betydd mye for meg, sier Berit Müller. Hun er født katolikk og er nok kjent for mange gjennom sitt 18-årige arbeide ved Kateketisk Senter i Oslo Katolske Bispedømme. Den aktive damen har også vært med i redaksjonen i Hallvardsvaka og redaksjonen for den katolske bønneboken og salmeboken.

- Vi utfyller hverandre bra i redaksjonen. Berit har kjempelang katolsk erfaring, som konvertitt har jeg til gjengjeld fra starten av tilhørt en menighet ledet av fransiskanere, først nederlandske, så polske, sier Trine Haaland som er redaktør for prosjektet. Også for henne har fransiskanerne hatt stor betydning i møtet med Kirken.

- De var viktige for meg både da jeg konverterte og senere. Deres arbeid

og utstråling rørte meg virkelig. De har betydd mye for mange, og de vil bli savnet, derfor er det om å gjøre at hva de har utrettet for Kirken ikke glemmes. Å få være med og lage en bok om dem, ser jeg som en privilegert oppgave.

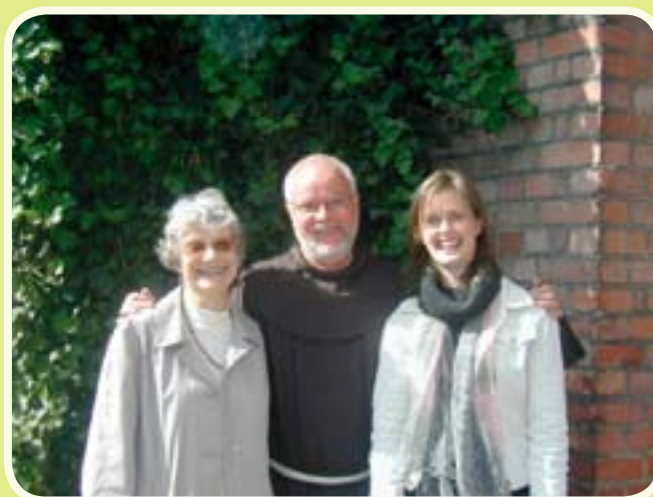
Trines journalisterfaring vil nok komme godt med i dette arbeidet.

Personlige minner

- Det blir ikke en ren kronologisk eller historisk bok. Den vil inneholde kronologiske data, men vi satser på å gjøre den leservennlig slik at vi kan nå og glede både katolikker og andre. Mange har gode minner om disse menneskene, de vil vi gjerne flette inn i teksten. Derfor satser vi på at enkeltpersoner sender oss materiale, det være seg nedtegnelser eller bilder av alle slag. Alt fra avisutklipp til personlige beretninger er av interesse. Fra de forskjellige menighetene der fransiskanerne har virket, håper vi at de kan sende oss arkivstoff, jubileumsbøker og lignende, sier Trine.

Pater Lars Fren del skal etter sommeren flytte til Nederland, men vil fortsatt være bindeleddet mellom forfatterne av boken og den nederlandske provinsialen. Han understreker at ikke alle de nederlandske fransiskanerne forlater Norge, bror Bjarne Falkanger og pater Ronald Hölscher vil fremdeles være her.

- Når siste kloster lukkes etter at vi har hatt brødre i et land i et visst antall år, så ønsker den nederlandske provinsialen en historisk beskrivelse av hva som har skjedd. Det er grunnen til at vi vil ha laget denne boken. Lignende bøker er blitt skrevet om de ulike nederlandske fransiskanere i blant annet Japan og Pakistan, forteller han.

Berit Müller (t.v.) og Trine Haaland skal skrive bok om de nederlandske fransiskanernes virke i Norge. Her sammen med p. Lars Fren del OFM.

Del av større historie

Det kan virke overraskende at en bok som skal forfattes på oppdrag fra provinsialen i Nederland skal komme i norsk språkdrakt. Men pater Lars forsikrer at de har større siktemål med boken enn en historiebok for egne hyller.

- Det arbeidet som er nedlagt er en interessant del av Den Katolske Kirkes historie i Norge. Slik sett vil sikkert flere mennesker ha lyst til å lese boken. Dessuten betyr alle slike mindre skrifter som produseres, som menighetsbiografier, bøkene fra søstrekongregasjonene og annet, mye for den større historieskrivningen om Kirken. For nederlendere og andre vil vi ha et sammendrag på engelsk.

Bokprosjektet starter i disse dager, og forfatterne ser frem til å fordype seg i materialet.

-I år blir ikke sommerlektüre noe problem, sier Berit Müller. Allerede har hun lest flere bøker på leting etter stoff om fransiskanerne. Både hun og Trine Haaland håper på mer tilsendt lesestoff fra fransiskanervenner rundt om i landet. Eventuelt materiale kan sendes til bokens redaktør:

Trine Haaland
G. Jensensgt. 8
0461 Oslo
Tlf.: 22 37 73 95

E-mail: trinehaaland@yahoo.no

NUK-aktiviteter høsten 2004

For mer informasjon og påmelding, se www.nuk.no – arrangementer eller kontakt NUKs sekretariat på 23 21 95 40.

Musikkhelg i Tromsø 27. -29. august i Karmel kloster i Tromsø

For sang- og musikkglade ungdommer fra hele Norge. 15 år og oppover. I 2001 ble det arrangert en slik musikkhelg i Tromsø, med en fantastisk cd som resultat!

Landsmøte i Norges Unge Katolikker 23. - 26. september på Mariaholm

For ledere og tillitsvalgte i barne- og ungdomslag i menighetene og andre tillitsvalgte i NUK, andre interesserte bes ta kontakt med NUK. NUKs Landsmøte 2004 vil særlig ta opp forslag til nye vedtekter for NUK, som er en del av NUKs bidrag fortsettelsen av arbeidet med å forbedre strukturen i barne- og ungdomsarbeidet i Kirken vår her i Norge.

Høstsamling

15. – 17. oktober på Mariaholm

Kurshelg for ungdom fra 15 til 18 år. Ledertrening og leirlederkurs, med mange spennende kurs å velge mellom. Dette er en helg for deg som er engasjert, og har lyst til å lære mer om troen, bli kjent med andre unge katolikker – og komme tilbake til menigheten din med pågangsmot og gode idéer!

Adventsaksjonshelg 29. -31. oktober i St. Svithun menighet i Stavanger.

Adventsaksjonen 2003 fikk inn over 230 000 kr til fresarbeid på Sri Lanka. Adventsaksjonen 2004 går til Caritas arbeid i Zambia – og har motto: tid for rettferdighet! Helgen er åpen for alle fra 15 år og oppover.

Ledersamling

5. -7. november på Mariaholm

Helg for deg over 18 år som er engasjert i Kirken. Kanskje er du leder i en ungdomsgruppe i menigheten eller kateket? Eller er du leder på sommerleir? Sammen med andre eldre ungdommer og unge voksne skal vi lære mer om hva det vil si å være katolsk leder, å være et forbilde, å være en leder i Kirken.

Hvorfor får jeg ikke tilsendt blader fra NUK i år?

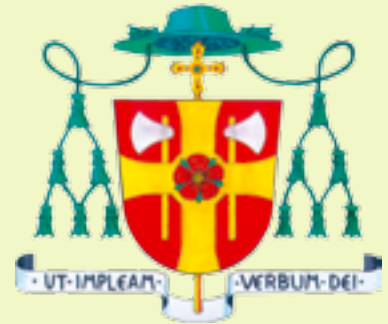
Norges Unge Katolikker (NUK) gir ut 3 katolske blader for barn og ungdom; Arken for barn opp til 12 år, Q for ungdom fra 13-18 år og Credimus for dem over 18 år. Tidligere har alle som har registrert sin adresse hos NUK, mottatt et blad i henhold til sin alder. I 2004 har NUK dessverre, på grunn av høye utgifter i forbindelse med bladene måttet kutte i dette tilbudet, slik at det bare er betalende medlemmer i NUK som mottar blader. Har du betalt medlemskontingent i 2003 eller nå i 2004, vil du motta blader. Ønsker du å motta blader i 2004, må du betale medlemskontingent på kr 150 til NUK.

NUK vil beklage på det sterkeste at vi har sett oss nødt til å gjøre et slikt kutt, og håper på forståelse blant våre lesere. Vi vil oppfordre alle til å støtte det katolske barne- og ungdomsarbeidet, også gjennom å betale medlemskontingent til NUK. Gaver til bladene mottas også med takk!

Både gaver og medlemskontingent kan settes inn på NUKs konto:

3000.16.91399.

Husk å merke transaksjonen med dens formål.

Kjære brødre og søstre

Norges Unge Katolikker (NUK) er Den Katolske Kirke i Norges barne- og ungdomsorganisasjon og driver et solid og nødvendig arbeid for og med våre barn og unge. Et landsdekkende fellesskap som dette er av stor betydning for å forme de unges tro og liv, selv om det primære barne- og ungdomsarbeidet foregår i menighetene. Gjennom tilbud om leir, blader, Adventsaksjon, ledertrening og diverse samlinger er NUK et viktig redskap for å styrke menighetenes barne- og ungdomsarbeid og samtidig gi våre barn og unge et levende og inspirerende fellesskap som fremmer katolsk identitet.

For å kunne fortsette sitt gode arbeid, er NUK avhengige av betalende medlemmer. Jeg anbefaler derfor medlemskap i NUK til alle barn og unge og foreldre og håper at stadig flere vil støtte opp om Kirkens barne- og ungdomsarbeid på denne måten.

+ Gerhard Schwenzer SS.CC
Biskop av Oslo

Fra helgenkalenderen:

Den hellige Maria Magdalena (1. århundre)

Den hellige Maria Magdalena kom fra Magdala på vestbredden av Genesaretsjøen. Jesus helbredet henne fra «syv onde ånder», og hun var en av de kvinnene som fulgte og tjente ham i Galilea. Hun var til stede ved hans korsfestelse, og sammen med to andre gikk hun ut til hans grav og fant den tom. Evangelisten Markus forteller at det var for henne at den

oppstandne Kristus først viste seg, og evangelisten Johannes tilføyer at Herren ga henne et budskap å gi videre til brødrene. Den greske overleveringen forteller at hun etter pinsedag fulgte Maria og Johannes til Efesos, hvor hun døde og ble gravlagt.

Blant andre kvinner som omtales i evangeliene, er den navnløse kvinnen som var en «synderinne», antakelig en prostituert, og Maria fra Betania, søster av Lasarus og Marta. Det er ikke nærmere angitt hvem de var, og i østlig tradisjon behandles de vanligvis som tre forskjellige personer. Men i vest betraktes man dem som en og samme person, og denne tradisjonen førte til at Maria Magdalena ble betraktet som en særlig type på de angrende og de kontemplative. Men fra 1969 har også den romerske kalenderen betrakter de tre kvinnene som ulike personer.

Provençalske legender forteller at Maria Magdalena kom sammen med sine søsken Lasarus og Marta som misjonær til Sør-Frankrike. Etter at Lasarus ble valgt til biskop i Marseille, levde Maria som eneboerske i en hule ved Sainte-Baume noen kilometer øst for Aix-en-Provence før hun på mirakuløst vis ble fraktet til Saint-Maximin, hvor hun døde etter å ha mottatt sakramentene. Denne historien savner ethvert historisk grunnlag.

I kirken Sainte-Madeleine i Vézelay i Burgund hviler etter tradisjonen Maria Magdalenas relikvier. De skal ha blitt overført dit på 1000-tallet. I Saint-Maximin ble det på et tidlig tidspunkt bygd et oratorium. Dette ble ødelagt av sarasenerne på 700-tallet, da relikviene ble gjemt og angivelig overført til Vézelay. Men i 1279 ble Maria Magdalenas legeme «gjenoppdaget» i en kjeller i Saint-Maximin. Den gotiske katedralen der ble da bygd for å oppbevare disse relikviene.

I år 1600 ble Maria Magdalenas relikvier lagt i en sarkofag donert av pave Klemens VIII. Relikviene oppbevares i et praktfullt bronseskrin fra 1860 i krypten. Kulten forble populær, og valfarter til La Sainte-Baume og Saint-Maximin foregår fortsatt, til tross for de kritiske forsøkene fra bollandistene og andre seriøse forskere på å benekte legendenes pålitelighet.

Den 25. mai feires fortsatt festen for «De tre Mariaer», særlig blant sigøynere i Camargue ved munningen av Rhône, men også andre steder. Den refererer til Maria Magdalena, Maria, Kleofas' hustru og Maria, Jakobs mor. De skal ha kommet til Marseille sammen med mange kristne som var fordrevet fra Palestina og fortsatt til Provence for

å evangelisere. Historien stammer fra 1000-tallet i forbindelse med at de angivelige relikviene kom til Vézelay, og er fortsatt en del av folketroen i Provence og andre steder.

I vest var den senmiddelalderlige helgendyrkelse under sterk innflytelse av legender, som for eksempel at Maria Magdalena var forlovet med apostelen Johannes. Da de skulle gifte seg, ble Johannes kalt av Jesus, og rasende over å bli fratatt sin brudgom, ble hun en prostituert, den synderinne som vasket Jesu føtter med sine tårer og tørket dem med sitt hår. Denne tradisjonen om den reformerte prostituerte har dominert vestlig tenkning om henne i århundrer, noe som også fremgår av kunsten.

I den østlige tradisjonen har den anonyme synderinnen vært feiret den 21. mars og Maria av Betania den 18. mars. Tidlig feiret den greske kirken festen for «Myrrabærersken og den Apostellike» Maria Magdalena den 22. juli. Denne dagen er også avmerket på den norske primstaven.

PEO

Minnedag: 22. juli

Attributter: Oljekrukke, langt hår

Skytshelgen for: Angrende synderinner, de forførte, frisører, gartnere m.fl.

